

Prvi dio: Nastavni planovi

Nastavna cjelina 1 (razredna nastava, 1. razred)

Ja imam ime – mi imamo školu

A Nastavni plan

	Ključna pitanja/teme lekcije	Glavna aktivnost	Materijali
Prva lekcija	Djeca uče jedni drugih svoja imena.	Djeca se u razredu predstavljaju jedna drugima.	Papir u boji.
Druga i treća lekcija	Kako su različita djeca u našem razredu?	Djeca izrađuju cvijeće s njihovim portretom u sredini. Od tih pojedinačnih cvjetova izrađuju buket.	Papir u boji; foto portret svakoga djeteta; List papira za preklopnik (<i>flip chart</i>).
Četvrta lekcija	Što znamo jedni o drugima?	Razmišljanje u plenarnoj raspravi.	(dovršen plakat)

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Djeca postaju svjesna velike razlike u imenima u njihovom razredu. Ona će znati cijeniti to što je svatko od njih dobio ime koje ga razlikuje od drugih, oni shvaćaju da im njihovo ime ne može biti oduzeto i da im pripada zauvijek.

Djeca razumiju da mnogo različitih imena predstavlja mnogo različitih osobnosti, a svi zajedno, kao bogati i šareni buket cvijeća, čine razred. Radi boljeg predočavanja ovog pojma mogu se koristiti kišne kapi, vagoni vlaka, glazbene note, komadići slagalice, itd. Što god da se uzme iz ove vježbe, pojam koji mora postati jasan je: zajedno smo više od pojedinaca. Zajedno, mi možemo biti poput buketa, oblaka, vlaka, melodije, slagalice, itd.

Djeca razumiju da zajedno tvore zajednicu koja uči.

Djeca razumiju i cijene činjenicu da je škola tu da im pruži potporu - sada i u budućnosti; njima samima i njima u zajedništvu s drugima – u učenju i razvoju njihova znanja i sposobnosti.

Oni otkrivaju da škola nije samo dužnost, već je stvorena zato jer svako dijete ima pravo ići u školu i biti obrazovano te da roditelji, učitelji i država moraju osigurati to pravo.

C Ključna pitanja za razmišljanje o nastavnoj jedinici 1

Istraživanje dječijih prava	Upoznavanje dječijih prava	Primjenjivanje dječijih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječijih prava mogu oprimiriti u razredu i školi?	Što sada djeca znaju o dječijim pravima?	Učenje kako poduzeti akciju izvan škole: Što su djeca naučila za svoje buduće živote?
Škola je dio života, a razred je mala zajednica sa svojim vlastitim pravima. Buket cvijeća je snažna simbolička slika toga. Djeca mogu u ovoj nastavnoj jedinici iskazati članke UN Konvencije o pravima djeteta spomenute u nastavku.	Članak 7 i 28 (Vidi dodatak: UN Konvencija o pravima djeteta).	Djeca sudjeluju u odlučivanju gdje će biti plakat koji prikazuje buket cvijeća.
Učenici		
Kako sam doživio/doživjela dječja prava u razredu?	Što sam naučio/la o dječijim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada spremam/spremna provesti?
Svatko od nas je jedinstven. Svako dijete je dobro došlo u razred. Bilo bi šteta kad bi netko od nas nedostajao u našem razredu. Mi svi imamo ista prava.	Mi djeca imamo posebna prava.: Mi imamo ime koje nam nitko ne može oduzeti. (Članak 7). Mi imamo pravo ići u školu i naučiti čitati i pisati. (Članak 28). Bez škole nitko ne bi mogao naći posao kad odraste.	Znam da se osjećam puno ugodnije kao član razreda jer je to dobra grupa koja pruža podršku. Nastojat ću pružati podršku drugoj djeci u razredu tako da se i oni osjećaju dobro kao ja.

D Procedura

Lekcija 1

Djeca sjede u krugu. U sredini kruga su na pod posložena papirnata srca u raznim bojama. Svako srce nosi ime jednog djeteta i ima jednu nit koja je s njim povezana. Također se u sredini nalazi jedno srce za učitelja s njegovim ili njezinim imenom.

Učitelj ohrabruje djecu da se uključe u razgovor.

- Znamo li sva imena? Tko je tko?
- Svako dijete uzima jedno srce s imenom drugog djeteta. Što mi se kod ovog djeteta sviđa? Što sam već radio s njom ili njime? Što bi mi nedostajalo ako on ili ona ne bi bio prisutan?

- Ostala pitanja mogu sadržavati: Što bi mogla druga osoba reći o tom djetetu, na primjer učitelj, muški ili ženski član obitelji, dijete osobno, prijatelj, netko drugi u razredu, školi ili zajednici?

Svako dijete govori svoje ideje o drugom djetetu i predaje tom djetetu srce s njegovim ili njezinim imenom.

Svako dijete ima svoje srce i nosi ga tijekom lekcije. (Ovo se provodi tijekom idućih lekcija sve dok djeca dobro ne upoznaju jedni druge.)

Učitelj može završnu raspravu započeti pitanjem, "Zašto sam upotrijebio više boja umjesto samo jedne?"

Traži od djece da donesu profilne fotografije za lekciju. (alternativno, učitelj može uzeti fotografije od djece.) za sljedeću lekciju. (alternativno učitelj može fotografirati djecu i isprintati ih za sljedeću lekciju)

Lekcija 2 i 3

Da bi napravio uvod u lekciju, učitelj/ica objašnjava: Svako dijete na ovom svijetu je drugačije. Svako dijete je jedinstveno po svojoj boji kože, osobnosti, specifičnosti i imenu!

Djeca također imaju prava, pod nazivom "Prava djeteta", koja su priznata u skoro svakoj zemlji svijeta. Ta prava uključuju, na primjer:

- pravo na ime (članak 7 može se čitati naglas, ili izreći njegova skraćena verzija);
- pravo na obrazovanje (članak 28).

Samo onoga tko ima ime mogu nazivati drugi, stoga je važno znati ta imena!

Rasprava o tim temama je otvorena, djeca iznose svoja mišljenja i pitanja. Da zaključimo: Svi mi zajedno, sa svim našim različitim imenima, odlikama, karakteristikama i svim našim različitim bojama kože, tvorimo naš razred.

Napravit ćemo sliku našeg razreda – ona nije napravljena od srdaca, već od cvijeća skupljenog zajedno i stavljenog u vazu. Vaza predstavlja školu, školsku zgradu ili naš razred. Svi smo cvijeće sakupljeno u tom spremniku. Bez nas ne bi bilo škole: Škole ne bi bili ništa više dolni praznog spremnika, ili prazne vase.

Učitelj objašnjava različite stupnjeve ove aktivnosti:

- Djeca će izraditi vlastito cvijeće.
- Obojiti će latice i zaljepiti svoju fotografiju u sredini.
- Cvijeće će se skupiti kako bi se oblikovalo buket.
- Buket će se zaljepiti na poster.
- Na ovaj način napravit ćemo sliku našeg raznobojnog i različitog razreda.

Prije ove kreativne aktivnosti ili neposredno nakon, djeca razmišljaju o tome i pokušavaju

protumačiti sliku cvijeća u vazi. Učitelj prikuplja različita viđenja i ideje. Djeca mogu slobodno razviti svoje ideje, koje mogu povezati sa sljedećim pitanjima:

- Što može cvijeće simbolizirati/predstavljati?
- Što može simbolizirati vaza?
- Zašto je važno imati ime?

Ovisno o raspoloživim materijalima i vremenu, ova aktivnost se može primjenjivati na različite načine, na primjer:

- Učenici mogu crtati, izrezati i ukrasiti cvijeće sami ili mogu dobiti izrezano cvijeće da ga ukrase.
- Učitelj pripremi centar cvijeta a učenici kreiraju latice.
- Fotografije se izrežu da bi se stavile u sredinu cvijeta.

Djeca koja brzo završe svoju aktivnost mogu crtati male cvjetove bez fotografije.

Na kraju, na plakat se stavlja naziv "Razredni buket" i stavlja se na jednom od zidova u razredu. Vaza prikazuje skraćenu verziju dječjih prava prikazanih na slici (članak 7 i 28).

Lekcija 4

Postavke:

- Poster je učvršćen za ploču ili za zid.
- Djeca sjede u širokom polukrugu u prednjem dijelu razreda (u velikim razredima će možda biti potrebna dva polukruga). Sva djeca trebaju imati dobar pogled na plakat.

Djeca razmišljaju o sljedećim pitanjima:

- U čemu sam uživao u ovoj aktivnosti?
- Što sam naučio?
- Što znam o drugoj djeci?
- Što sam naučio o učitelju?

Učitelj vodi učenike u razmjeni svojih komentara i i međusobnom davanju povratnih informacija.

Prema kraju lekcije učitelj daje učenicima sve više informacija o Konvenciji o pravima djeteta. On ili ona, posebno se osvrće na dva prava prikazana u vazi. On ili ona informira djecu o Danu dječjih prava (20. studenoga).

Pri kraju, Učitelj raspravlja s razredom o tome treba li plakat biti izložen u jednom od školskih hodnika i kod ulaza u školu. Učenici iznose razloge za i protiv. Gdje plakat treba biti izvješten da ga svi posjetitelji mogu vidjeti? Što možemo učiniti ako novi učenik dođe u razred?

Nastavna cjelina 2 (razredna nastava, 2. razred)**Imena su više od slova!****A Nastavni plan**

	Ključna pitanja/teme lekcije	Ključni zadaci	Nastavni materijali
Lekcija 1	Sva naša imena!	Sva djeca uče više o imenima jedni od drugih (interaktivni pristup).	Listovi A4 papira.
Lekcija 2	Kako sam dobio/dobila svoje ime?	Učenici razmišljaju o razlozima davanja imena djetu.	Komadi papira s ključnim rečenicama; set uručaka.
Lekcija 3 i 4	Svako dijete ima za ispričati priču o tome.	Učenici razmjenjuju informacije o svojim životima. Crtaju slike samih sebe u prirodnoj veličini	Informacije o obiteljima djece (domaća zadaća); list papira od preklopnika (flip chart) po djetu; marker i bojice

B Polazišta i odgojno-obrazovni ciljevi

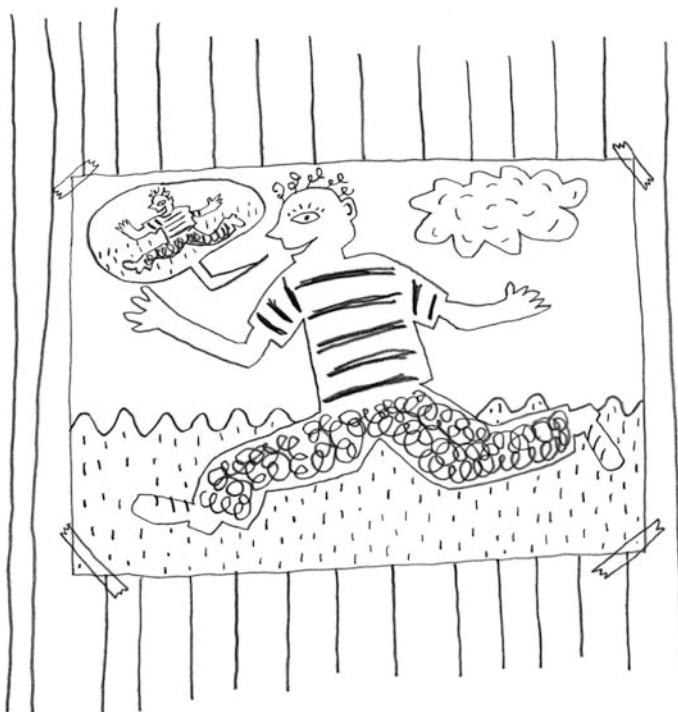
Članak 7 Konvencije o pravima djeteta štiti pravo svakog djeteta na ime, prezime ili obiteljsko ime ukazuje na tjesnu djetetovu povezanost s grupom koja ga okružuje. Ime ukazuje na osobnost djeteta i na to da je ono jedinstveno biće u ovom svijetu.

Djeca trebaju biti ponosna na svoja imena, i trebaju znati što njihova imena znače, koju nadu i obećanje nose i zašto su im roditelji izabrali upravo to ime.

Učitelj treba biti brižan pri obradi ove teme iz raznih razloga. Možda u razred idu djeca koja ne žive sa svojim biološkim roditeljima ili koji su izgubili svoja imena kad su bila prisiljena na preseljenje ili progon. Učitelj treba koristiti empatiju i osjetljivost kad se obraća toj djeci.

Ova nastavna cjelina, "Imena su više od slova!" povezuje se s prvom nastavnom cjelinom "Ja imam ime – mi imamo školu".

Alternativno, lekcija 2 može biti upotrijebljena kao samostalna lekcija.

Povezivanje s prvom nastavnom cjelinom može se provesti ako su je djeca već završila.

C Ključna pitanja za razmišljanje u razredu dječjih prava

Izražavanje dječjih prava	Poznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji način su načela dječjih prava uzeta u obzir u razrednoj i u školskoj zajednici?	Što djeca znaju o dječjim pravima?	Učenje kako poduzeti akciju izvan škole: Što su učenici naučili za život u budućnosti?
Škola je dio našeg života; razred je mikrozajednica sa svojim vlastitim pravima. Djeca postaju svjesna svojeg identiteta kroz to što znaju sva imena druge djece i što ih svatko u razredu zove po imenu. Prava navedena s desne strane iskušana su u razredu kroz ovu nastavnu jedinicu.	Članci 7, 8, 12, 13 (vidi u dodatku: UN Konvencija o pravima djeteta).	Djeca sudjeluju u donošenju odluke o tome gdje će plakat biti obješen. Možda nema slobodnog prostora za korištenje pa se to pitanje treba raspraviti s drugim učiteljima, stručnim suradnicima ili ravnateljem škole.
Učenici		
Kako sam iskusio/iskusila dječja prava u razredu?	Što sam naučio/naučila o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban/sposobna poduzeti?
Vidio sam da su me sva ostala djeca i učiteljica primijetili. Oni su me slušali i sad svi znaju moje ime. Moje ime me čini posebnim i jedinstvenim, nekim tko je drugačiji od svih ostalih. Znam imena sve ostale djece u razredu i što ta imena znače. Znam ponešto o njihovim životima.	Mi imamo posebna prava kao djeca: Mi imamo ime koje nam nitko ne može oduzeti. (članak 7). Kao dijete, ja već imam svoju vlastitu životnu priču, o životu koji je sasvim drukčiji od života kojeg su doživjela druga djeca. To će uvijek biti dio mene (članak 8). Ja mogu imati svoje vlastito mišljenje i mogu reći što mislim, i sva ostala djeca mogu učiniti to isto (članak 12,13).	Kad ću učenika iz svoje škole sresti na igralištu ili negdje drugdje, pitat ću ga za ime i reći mu svoje.

D Procedura

Lekcija 1: Sva naša imena!

Učitelj i učenici sjede na stolicama raspoređenim u krug. Djeca drže u rukama komadiće papira na kojima su velikim slovima zapisana njihova imena. Učitelj također ima karticu ili komad papira. Svatko u krug kaže svoje ime. Sada se učenici trebaju usredotočiti da zapamte imena druge djece, ukoliko ih već ne znaju. To može biti učinjeno uz pomoć raznovrsnih igara od kojih neke mogu biti prikladne i onda kad djeca već poznaju jedna drugu:

- Djeca daju svoja imena i imena djece koja im sjede s lijeva i s desna, „Moje ime je s moje lijeve strane sjedi ... a s moje desne strane sjedi...“
- Identificirajte neke zajedničke osobine koje imaju vaši učenici, primjerice boja njihovih traperica ili suknce, inicijali, naočale, boja kose i sl., i napravite zagonetku: "..., ..., i ... svi imaju nešto zajedničko. Tko mi može reći tko je to? "Ponovite to nekoliko puta.
- Prikupite sve kartice s imenima. Svako dijete izvlači jednu u krugu bez čitanja imena. Svi pokazuju svoje karte. Tko je u stanju uvesti reda u ovu zbrku dodjeljivanjem točnog imena svakom djetetu.
- Ukrcajte se u autobus: jedno od djece počinje sa sljedećom tvrdnjom: "Ja sam Ana i ja ulazim u autobus". Dijete pored nje nastavlja: "Ja sam Sandra i ja ulazim u autobus s Anom." Dijete koje sjedi pored Sandre nastavlja na isti način, uključujući svu prethodnu djecu: "Ja sam Tomica i ja ulazim u autobus zajedno s Anom i Sandrom." Držite se reda u kojem djeca sjede u krugu. To će im olakšati da se sjeti imena. Nastavite na taj način sve dok sva djeca nisu ušla u autobus. Pazite da se ne sramoti dijete koje je zaboravilo ime, neka djeca pomažu jedna drugima.

Učitelj zaključuje lekciju provodeći nastavni dijalog.

Sljedeća pitanja služe kao poticaj za učenike:

- Sviđa li mi se moje ime, ako da, zašto?
- Ponekad se imena svedu na nadimke ili se izmijene. Ako imam nadimak ili izmjenjeno ime, sviđa li mi se ono ili ne? Zašto?
- Nadimci u našoj obitelji ili među prijateljima: Što oni znače i kako je do njih došlo?
- Važno je imati ime. Kako bi škola izgledala kad bi svi imali isto ime ili kad ne bi uopće imali ime?

Za nastavak lekcije, ako vrijeme dopušta:

- Izraz: "Moje ime je..." može biti predstavljeno u različitim jezicima tako da ih djeca nauče; Zadaća može biti da svako dijete nauči izraz na dva jezika. (Nastavak: djeca uče pitanje, "Koje je tvoje ime?")
- Djeca bi mogla dizajnirati i kreirati posebnu dekorativnu traku s imenom.

Lekcija 2: Kako sam dobio/dobila ime?

Učitelj je pripremio komadiće papira na kojima je napisao sljedeće rečenice: (naravno, svaka varijacija je moguća - izmjena, izostavljanje, dodavanje novih izjava i slično):

Važno je imati ime.

Moje ime – to sam ja.

Mi se međusobno raspoznajemo po našim imenima.

Naše ime ponekad kaže tko smo mi (spol, jezik, mjesto podrijetla, itd.).

Dobivanjem imena, dijete postaje član države.

Izborom određenog imena, roditelji često izražavaju želje, nade i osjećaje.

Učitelj čita svaku tvrdnju u razredu. Spušta komad papira i traži djecu da izjavu zapisanu na papiru prepričaju svojim riječima i rasprave o njezinom značenju.

Potom ona ili on podijeli radne listove koje djeca trebaju popuniti za zadaću. (vidjeti nastavne materijale dolje).

Učitelj prolazi kroz pitanja s razredom kako bi osigurao da svako dijete razumije pitanja.

- Kad sam rođen/rođena?
- U koje vrijeme?
- Koji je bio dan u tjednu?
- Kakvo je bilo vrijeme?
- Gdje sam rođen?
- Tko je bio prisutan kad sam rođen?
- Koliko sam bio veliki i težak?
- Zašto sam dobio baš to ime?
- Što znači moje ime?

Gdje se sve pojavljuje moje ime, kako glasi moje ime u drugim jezicima?

Lekcija 3 i 4: Svako dijete ima za ispričati svoju priču!

Djeca sjede u krug. Ona imaju list papira kojeg su popunila za domaću zadaću i govore jndi drugima o stvarima koje su raspravili sa svojim roditeljima. Učitelj ih ohrabruje da neka pitanja rasprave dublje.

Na primjer, on ili ona izrađuje popis koji pokazuje vrijeme dana ili naziv dana kada je svako dijete u razredu rođeno, na ploči, preklopniku (*flipchart*) ili na projektoru. Možda će se pojaviti zanimljiv uzorak? (Internet je koristan alat koji može pomoći pronaći dane i tjednu u koje su djeca rođena .)

Naravno, bilo bi jako zanimljivo ako neka djeca mogu odgovoriti na posljednje pitanje, to jest,

iznijeti razloge svojih roditelja za davanje njihovih imena i moći objasniti što njihova imena znače. Učitelj može donijeti rječnik imena ili upotrijebiti internet i naći njihova značenja (ovo posljednje bi bilo naročito dobro za neeuropska imena).

Slijedeći raspravu u razredu, učenicima se daje zadaća da samostalno oblikuju poster o sebi koji obuhvaća sve pisane informacije koje su prikupili o sebi. Ovisno o vještini njihova pisanja, učitelj može pomoći nekoj djeci u razredu.

Alternativno, djeca mogu napraviti vlastitu sliku u prirodnoj veličini. To se može učiniti na sljedeći način: Dijete legne na list papira koji je raširen na podu, odabire pozu, primjerice trčanje ili stajanje s raširenim rukama. Izrezuju oblik koji su dobili, i bojaju ga vodenim bojama ili bojama za plakat. Mogu izrezati i balone za tekst, priljepiti ih za figuru i predstaviti se drugoj djeci: "Moje ime je...", i/ili dodati drugi list papira s osobnim detaljima o djetetu koji može biti naljepljen na figuru.

Djeca koriste četvrtu lekciju da bi kompletirala ove plakate.

Na kraju razgovaraju o tome kako i gdje će izložiti plakate u školskoj zgradici. Učitelj ih podupire u njihovom donošenju odluke.

Nastavni materijali: radni list za učenike

Moje ime ima vlastitu povijest – Što ću otkriti?

Kad sam rođen/rođena?
U koje vrijeme?
Koji dan u tjednu sam rođen/rođena?
Kakvo je bilo vrijeme?
Gdje sam rođen/rođena?
Tko je bio prisutan kad sam rođen/rođena?
Koliko sam bio visok/visoka i težak/teška?
Kako sam dobio/dobila svoje ime?
Što znači moje ime?
Gdje se moje ime može naći i kako glasi na stranim jezicima?

Nastavna cjelina 3 (razredna nastava, 3. razred)

Mi smo mađioničari!

A Nastavni plan

	Ključna pitanja/teme lekcije	Ključni zadatak	Materijali
Lekcija 1	Što može obična osoba učiniti s problemom? Što može mađioničar?	Učenici se uče razlikovati između realističnih i magičnih rješenja za različite probleme. Crtaju sliku obične osobe ili mađioničara.	Ploča unaprijed pripremljena da prikupi sve ideje djece; crteže, ljepljivu vrpcu; A4 listove papira, bojice.
Lekcija 2	Koja su temeljna prava djeteta? Na koja područja života se ona odnose? Koje vrste rješenja možemo naći za ove probleme?	Tijekom rada na temeljnim dječjim pravima, djeca upoznaju polazišta i formuliraju maštovita, kao i realna rješenja za stvarne probleme povezane s tim pravima.	Figure od papira (već izrezane); bojice, olovke u boji.
Lekcija 3	Kako možemo organizirati podržavajuću ulogu u situacijama u kojima se problem javlja? Koja konkretna rješenja možemo ponuditi?	Učenici traže rješenja za teške situacije u svakodnevnom životu. Oni predstavljaju svoja rješenja igranjem uloga.	Rekviziti koji su potrebni za igranje uloga.
Lekcija 4	Kako možemo ocijeniti primjere rješenja za probleme koje su predstavili naši su-učenici igranjem uloga? Što smo naučili iz ovoga?	Učenici uvježbavaju svoje igranje uloga i kako će ih prikazati u razredu. Nakon toga raspravljaju o rješenjima iznesenim igranjem uloga.	Rekviziti za igranje uloga ako je to potrebno.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Djeca uskoro postaju svjesna činjenice da su mnoge stvari izvan njihove kontrole.. Iako su subjekti odluka koje imaju izravan utjecaj na njihove živote, oni često ne mogu utjecati na njih.. Ali djeca su također sposobna oputovati u svoj svijet mašte. To ne moraju biti pokušaj da se pobegne iz stvarnog svijeta. Svijet mašte je i sfera u kojoj se stvaraju novi planovi, može se razmišljati o iskustvima i gdje osoba može steći snagu prije povratka u stvarni svijet.

Za nastavni projekt u Trećem razredu, predlažemo osloniti se na sposobnost maštovitosti djece i dati im mogućnost da primijene svoje ideje i rješenja za stvarni život. Polazište je uzbudljiva igra maštanja, postajanja mađioničarem ili mađioničarkom sposobnom upotrijebiti magičnu moć da bi se riješio problem.

Ciljevi ovog projekta usmjereni su na to da se učenici na jednostavan način upoznaju s temeljnim dječjim pravima. Od njih se traži da identificiraju situacije povezane s pravima djeteta u njihovom okružju koja traže bolja rješenja na dva načina – realna i magična. Važno je da djeca ne ostanu cijelo vrijeme u carstvu svoje mašte. Oni bi također trebali pokušati naći rješenje nekih osnovnih problema u svojem lokalnim okružju i provesti ga u praksi (npr. rješavanje pitanja kao što su čist okoliš u razredu i školskom dvorištu).

Ova nastavna jedinica oslanja se na komunikaciju u razredu. Stoga je od velike važnosti da djeca sjede na način koji ohrabruje komunikaciju među njima. Pri komunikaciji u grupama, svi sudionici trebali bi biti u mogućnosti stupiti u kontakt s očima. Stoga treba izbjegavati raspored sjedenja usmjeren prema unaprijed. Sjedeći u redovima stavlja se djecu u posljednjim redovima u nepovoljan položaj. Stoga preporučamo da djeca sjede u krug ili oko stola tijekom grupne diskusije.

Vrijeme provođenja ove lekcije ovisi o učitelju, međutim bio bi prikladan drugi i treći tjedan u studenom, jer se poklapa s godišnjim datumom Danom prava djeteta 20. studenog (vidi i prijedloge na kraju četvrte lekcije).

C Ključna pitanja za razmišljanje u razredima dječjih prava

Iskustvo dječjih prava	Upoznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Koliko djeca trenutno znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Što su učenici naučili za svoj budući život?
Škola je kao mikro zajednica. Učenici raspravljaju zajedno i traže rješenja za njihove probleme u razredu i u njihovim životima. U interakciji su jedni s drugima a ne samo s učiteljem.	Članci 13, 14, 28, 31 (vidi dodatak: UN Konvencija o dječjim pravima).	Učenici razmišljaju o situacijama iz stvarnog života i o njihovom utjecaju na prava djeteta te počinju raditi na rješenjima za probleme koji su stvarni za njih i za druge.
Učenici		
Kakvo sam iskustvo stekao/la o dječjim pravima u razredu?	Što sam naučio/la o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Slušali smo jedni druge i otkrili da neke naše želje i problemi te prijedlozi rješenja problema mogu biti vrlo različiti. Iskusili smo kako možemo zajednički raspraviti naše različite perspektive i zajednički naći rješenja za takve probleme.	Znam da djeca imaju posebna prava, dječja prava. Znam da postoji Dan dječjih prava 20. studenoga. Učim uočavati razliku između bajki i rješavanja problema u stvarnom životu.	Znam da drugi ljudi i ja imamo prava, ali i to da ja moram učiniti nešto da osiguram zaštitu tih prava – mojih prava i prava drugih ljudi. Pronalaženje rješenja za problem nije lak posao i ne možemo odjednom riješiti sve probleme. Neke od naših želja neće biti ostvarene kroz dulje vrijeme.

D Procedura**Lekcija 1**

Razred je organiziran tako da učenici sjede u polukrugu oko ploče na prednjem dijelu razreda. Svako dijete ima dobar pogled na ploču.

Učitelj/ica crta dvije osobe na ploči; običnog muškarca ili ženu i mađioničara. Učenici u parovima trebaju također nacrtati dvije figure i pokušati zajednički odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Što radi obična osoba u određenoj situaciji?
- Što radi mađioničar u istoj situaciji?

Kako bi potaknuo imaginaciju učenika, uz pomoć učitelja djeca mogu predložiti sljedeće primjere situacija. Učitelj zapisuje prijedloge učenika na ploči, koristeći sljedeću tablicu:

	„Obična“ osoba	Mađioničar
Situacija 1 (npr. glad)		
Situacija 2 (npr. siromaštvo)		
Situacija 3 (npr. dosada)		
Situacija 4 (npr. rođendan)		
itd.		

Tražimo rješenja i učenici daju svoje prijedloge. Naravno, sada će se javiti pitanja! Učitelj želi znati:

- Možete li pronaći neka rješenja ili ideje koje je predložio dobar ili zao mađioničar?
- Kad ste zadnji put poželjeli biti mađioničar i što ste tada htjeli promjeniti?
- Što je vaša najveća želja sada?

Učitelj ohrabruje učenike da iznesu svoje ideje i svima daje pozitivnu potporu. On ili ona objašnjava da će se u razredu još nekoliko puta govoriti o mađioničaru u nekoliko sljedećih lekcija i daje učenicima zadaću da potraže slike mađioničara u časopisima i da ih po mogućnosti donesu u razred. Od slika i knjiga će napraviti malu izložbu.

U preostalom dijelu sata, učenici mogu dovršiti svoje crteže mađioničara i običnih osoba i obojiti ih.

Ti crteži mogu biti prikazani za domaću zadaću i prikazani kao izložba.

Lekcija 2

Tijekom tjedna učitelj podsjeća i potiče učenike da donesu crteže i knjige o mađioničarima i da dovrše svoje crteže.

Na početku sljedeće lekcije učitelj se nadovezuje na sadržaj prethodne lekcije i objašnjava proceduru današnje lekcije: sada ćemo pregledati slike, knjige i stvari koje ste donijeli ili sami napravili. Možete li primjetiti bilo što je isto ili različito?

Učitelj sada sjedi u krugu. Učitelj pripovijeda učenicima da su prije nekoliko godina bila

napisana posebna prava koja se odnose na život i položaj djece. Sada preporučamo čitanje Deklaracije o pravima djeteta (1959), koju učitelj može prilagoditi i skratiti ako je potrebno. Konkretno, razred se treba usredotočiti na drugo načelo. Skraćena verzija može se odvijati ovako:

Djeci trebaju biti osigurani uvjeti da odrastaju u dobrom zdravlju i u normalnim uvjetima. To uključuje njihov:

- fizički
- moralni
- psihološki
- mentalni i
- društveni razvoj.

Djeca trebaju uživati slobodu i poštovanje njihovog osobnog dostojanstva.

U prvom koraku učenici trebaju razumjeti ovo načelo. Uključujući udruživanje i doprinose za djecu, učitelj objašnjava pojmove i kako su oni međusobno povezani: primjeri stvarnih situacija iz života primjereni dječjim iskustvima mogu pomoći u tome.

U svrhu sumiranja i zaključivanja, učitelj može zajedno s učenicima sabrati listu najznačajnijih točaka i tada ih zapisati na ploču. Učenici mogu prepisati tu listu u svoje učeničke mape.

Djeca trebaju razumjeti sljedeće:

- da postoje dječja prava,
- ta prava vrijede jednako za svu djecu,
- cilj je omogućiti svakom dijetetu da odrasta u zdravlju i na ispravan način (to uključuje moralni, duhovni i društveni razvoj)
- poštovanje slobode i osobnog dostojanstva djeteta.

Sljedeće, učitelj polaže oko 40 figura dječaka i djevojčica koje su on ili učenici prethodno izrezali. (vidi Karte o dječjim pravima, str. 89). On ili ona dijeli figure u četiri grupe na podu.

Učitelj objašnjava učenicima da svaka grupa ima određeni problem:

- prva grupa iskusila je prijetnju njihovoj fizičkoj dobrobiti (hrana, zdravlje, itd.),
- druga grupa iskusila je prijetnju njihovoj mentalnoj i duhovnoj dobrobiti (diskriminacija, pravo na privatnost i sl.),
- treća grupa iskusila je prijetnju njihovim obrazovnim mogućnostima (pravo na pristup informacijama, obrazovanje, itd.),
- četvrta grupa iskusila je prijetnju njihovom društvenom okružju (obitelj, prijatelji, itd.).

Nakon ovog objašnjenja učenike u razredu treba podijeliti u četiri skupine, od kojih je svaka skupina odgovorna za jednu od skupina papirnatih figura. Upute: uzmite pet figura i napišite po jednu rečenicu na svakoj o tome što im je potrebno ili što im nedostaje i zašto oni trpe. Koristite „ja“ rečenice (u prvom licu). Na primjer, grupa „duhovno blagostanje“ može pisati rečenice poput: „Ljudi mi se smiju, jer ja sam stranac“, „trpim, jer nemam prijatelja“, „Ja sam tužan, jer mi se ljudi smiju zbog mojeg govora“, itd.

Djeca rade u svoje četiri skupine, a zatim predstavljaju jedni drugima svoje rezultate i raspravljaju o njima kako bi pronašli dodatne primjere za svoje skupine likova (npr. „Što još možete sjetiti?“) – možda možete dopisati na više figura.

Zatim skupine postaju mađioničari i žele pomoći toj djeci da iskuse prava djece! Rečenice zapisane na figurama razmatraju se jedna po jedna. Za svaku od njih, postavljaju se sljedeća pitanja:

- Pogledajte situaciju svakog djeteta i probajte otkriti što ih čini sretnim ili nesretnima?
- Na koji način mađioničari mogu pomoći?
- Kako mogu pomoći da se djeca osjećaju dobro sutra ali i prekosutra?
- Kako mogu pomoći djetetu na način da taj dječak ili djevojčica pomogne samome sebi?
- Što mogu učiniti obični ljudi bez magične moći (na primjer mi) da pomognu ovoj djeci?

Ova vježba može se napraviti s cijelim razredom, ovisno o veličini razreda i raspoloživom vremenu, odnosno u dvije ili više manjih skupina.

Lekcija 3

Sada pogledajmo konkretna rješenja u stvarnome životu. Još jedanput, učitelj ponovi 10 načela dječjih prava i potiče učenike da razmišljaju o situacijama u svakodnevnom okruženju u kojima bi njihovi kolege iz razreda, prijatelji, mlađi i stariji učenici ili oni sami imali problema. Lista mjesta i situacija koje će učenici spomenuti, može izgledati ovako:

Mjesta

- Učionica;
- Školsko dvorište;
- put do škole.

Situacije

- svađa i nesuglasice;
- ne imati ručak;
- zaboravio napraviti zadaću;
- istukli su me;
- nemam prijatelja;
- bez tople zimske jakne;
- bez prikladne sportske odjeće.

Uputa: Mi ćemo sada preuzeti ulogu malih mađioničara. Mi ćemo vježbati kako naći rješenja za te situacije. U otvorenom razgovoru razmotriti ćemo dvije ili tri situacije. Onda će učenici formirati male grupe i izabrati jednu situaciju koju će htjeti rješiti (može se dogoditi da situacija „nasilnici tuku druge učenike“ bude izabrana više puta). Učenici bi trebali odglumiti scenu kojom prikazuju predmetnu situaciju i trebali bi izmisliti rješenje za njihovu ulogu. Učitelj podupire grupe, daje prijedloge ako je potrebno i sluša. Za potrebe četvrte lekcije, učenici poboljšati svoje scene koristeći kostime i rekvizite.

Lekcija 4

Razredu se daju kratke upute u vezi igre uloga: ograničenje vremena, jasni kriteriji za promatrače (na primjer, je li je situacija predstavljena na razumljiv način? Je li je rješenje realno? Jesu li glumci uvjerljivi?). Ovi kriteriji za promatrače trebaju biti zapisani na ploči!

Učenici vježbaju njihove scene (problem plus rješenje). Vrijeme je ograničeno (npr., pet minuta po sceni) i strkno ga se treba pridržavati.

Nakon svake scene ili nakon svake druge scene, treba omogućiti raspravu vođenu sljedećim

pitanjima, na primjer, tko je ikada iskusio sličnu situaciju? Kako si postupio/što si napravio u toj situaciji?).

Zaključujući raspravu u cijelom razredu o različitim problemskim situacijama i različitim rješenjima koja su bila predložena, zaključujemo da je cijela vježba povezana s Dječjim pravima.

Projekt se može održati uoči Dana dječjih prava radi njegova obilježavanja (20. studenoga), prigodom kojeg djeca mogu pripremiti nešto za širu školsku zajednicu (informacije za drugi razred o dječjim pravima, kreativno predstavljanje tih prava, npr., izložba postera u školskom hodniku, kratke scene pomoću igre uloga u razredu, i sl.).

Nastavna cjelina 4 (osnovna škola, 4. razred)

Naša prava – Naše bogatstvo

A Nastavni plan

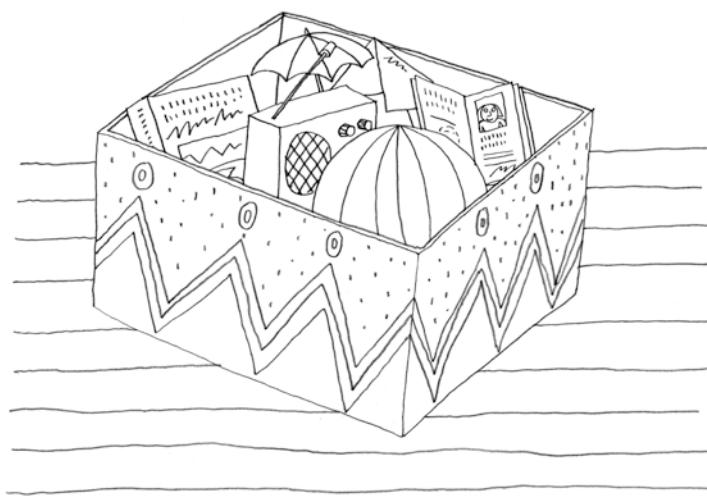
	Ključna pitanja/teme lekcije	Glavne aktivnosti	Nastavni materijali
Lekcija 1	Zašto su nam potrebna dječja prava?	Učenici se upoznaju sa projektom "kutija s blagom", i raspravljaju kako isplanirati i provesti taj projekt.	Predmeti koji se mogu koristiti da predstavljaju određena prava djece (kao primjeri i kao inspiracija); kartice dječjih prava, tekst o dječjim pravima (vidi dodatak).
Lekcija 2 (plus Izvanučioničke aktivnosti tijekom narednih tjedana)	Moja osobna kutija s blagom – nešto posebno!	Učenici ukrašuju svoje kutije s blagom i pripremaju ih za svoja „blaga dječjih prava“.	Svako dijete donosi metalnu, drvenu ili kartonsku kutiju u školu; obojene gume, komade odjeće, itd.; ljepilo i škare.
Lekcija 3 (nakon ili u tijeku nekoliko tjedana)	Moja kutija s blagom, tvoja kutija s blagom: uzajamna razmjena!	Učenici organizirajući izložbu na svojim klupama prikazuju svoje kutije s blagom.	Učeničke kutije s blagom (sa sadržajem)
Lekcija 4 (uoči 20. studenoga)	Kako smo organizirali izložbu?	Učenici izlažu svoja blaga i kutije s blagom kako bi ih vidjela ostala djeca u školi.	Učenici pronalaze sobu kako bi organizirali svoju izložbu.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Svaki učenik stvara vlastitu kutiju s blagom.

Učenici stječu dublje znanje o dječjim pravima. Tijekom dužeg vremenskog razdoblja, proučavaju sadržaj i smisao tih prava pokušavajući spojiti pojedino pravo s određenim objektom koji ilustrira i simbolizira to pravo. Svako dijete će naći vlastito rješenje. Kako biste to učinili, djeca trebaju shvatiti i protumačiti članke u obliku pitanja.

U smislu teorije poučavanja, zadaci omogućuju učenicima da aktivno organiziraju svoje procese učenja, što značajno povećava njihove šanse da dožive održivi rast njihova znanja.

Učenici se snažnije identificiraju s pravima djeteta i to intelektualno i emocionalno.

Ovaj razredni projekt koji obuhvaća dulje vremensko razdoblje može učestalije poticati učenike da razmijene svoje ideje i da o njima razgovaraju.

Povodom Dana dječjih prava (20. studeni), izložba kutija s blagom može se održati u školskoj zgradici. Navedeno pruža dodatnu stimulaciju i sigurno će motivirati mlađe učenike da ponovo učine nešto slično jednu ili dvije godine kasnije.

Idealno vrijeme za započinjanje projekta je između kraja rujna i sredine listopada.

C Ključna pitanja za razmišljanje o lekciji 4

Doživljavanje dječjih prava	Upoznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Što djeca znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Što su učenici naučili za svoj život?
Svaki učenik uživa u tome da ima pravo razviti svoj vlastiti način umjetničkog izražavanja. Na ovaj način učenici stječu samopouzdanje i uče više o drugima i o samima sebi.	Sva su dječja prava predstavljena i o njima se raspravlja.	Učenici uče donositi odluke i zagovarati rješenja koja su pronašli.
Učenici		
Kako sam doživio dječja prava u razredu?	Što sam naučio o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sposoban poduzeti?
Bilo bi lijepo kad bi škola postala mjesto gdje bi mogli ostvariti mnogo umjetničkih djela. Sada volim ići u školu.	Proučavao sam dječja prava kroz dulje vrijeme. Imao sam dosta vremena donijeti odluku o svakome članku, a to sam bio sposoban napraviti jer sam razumio članak. Shvatio sam da nije uvijek jednostavno razumjeti Konvenciju o dječjim pravima.	Nisu su svi članci u Konvenciji o dječjim pravima jednakovražni za mene. Razmatrao sam o pitanjima određenih članaka koja bih mogao zagovarati. Razmišljam o pitanju koja su prava osobita važna za ostalu djecu i ostale obitelji, regije i ostale zemlje i što bi mogao napraviti da ih podupirem.

D Procedura

Lekcija 1 (krajem rujna, početkom listopada; trajanje: oko 1.30 h)

Upute: učiteljica/učitelj aktivira prethodno znanje o dječjim pravima i rezimira najvažnije točke (vidi jedinica 3, Lekcija 2). On ili ona daje djeci kopije kartica dječjih prava (vidi dodatak), te ih objašnjava, tako da djeca imaju dobro razumijevanje tih prava (koje pravo ilustrira koja

slika?) i da su opremljena za obavljanje aktivnosti koju traži od njih.

Ova lekcija zahtijeva vrijeme i dobru pripremu od strane učitelja, što znači temeljito čitanje Konvencije o pravima djeteta (vidi dodatak). Uvođenjem kartica dječjih prava, fokus ne bi trebao biti samo na čitanje raznih prava sa kartica uz odgovarajuću sliku već se slike trebaju koristiti

da učenik ispriča priču ili izvesti o pojedinom pravu.

Zatim nastavnik stavlja kutiju na stol koja je uređena da izgleda kao kovčeg za blago pored kartica dječjih prava. Istodobno, on ili ona raspoređuje predmete koji simboliziraju neka od prava djece. Na primjer, za članak 7. (pravo na ime od rođenja), može se postaviti mala svijeća kao podsjetnik na svečanosti krštenja ili rođendan. Za članak 28. (pravo na obrazovanje), može se postaviti olovka. Učitelj objašnjava načelo simbolizacije i raspravlja daljnje primjere s učenicima.

Učenici stječu dublje znanje o dječjim pravima. Tijekom duljeg vremenskog razdoblja, proučavaju sadržaj i smisao tih prava pokušavajući spojiti pojedino pravo s određenim objektom koji ilustrira i simbolizira to pravo. Svako dijete će naći vlastito rješenje.

U smislu teorije poučavanja, zadaci omogućuju učenicima da aktivno organiziraju svoje procese učenja, što značajno povećava njihove šanse da dožive održivi rast njihova znanja.

Svaki učenik stvara vlastitu kutiju s blagom. Učenici se snažnije identificiraju s pravima djeteta i to intelektualno i emocionalno. Svako dijete treba dio sljedećeg tjedna naći i ukrasiti kutiju tako da izgleda kao kutija za blago. Kutija može biti od kartona, drveta ili metala. Djeca trebaju pomoći jedni drugima u pronalaženju odgovarajuće kutije. Dizajniranje i dekoriranje kutije može se izvesti na satu likovne kulture.

Ovaj razredni projekt koji obuhvaća dulje vremensko razdoblje može omogućiti učenicima da učestalije podijele svoje ideje i da o njima razgovaraju.

Povodom Dana dječjih prava (20. studeni), može se održati izložba učeničkih kutija s blagom u školskoj zgradbi. Izložba pruža dodatnu stimulaciju i sigurno će motivirati mlađe učenike da nešto slično učine jednu ili dvije godine kasnije.

Lekcija 2

Učenici pokazuju jedni drugima svoje materijale i počinju ukrašavati svoje kutije s blagom. Oni razmjenjuju materijale i pomažu jedni drugima.

U drugoj lekciji djeca raspravljaju o tome kako sakupiti predmete.

Važno je da taj zadatak "potraga za blagom" pomogne učenicima da se upoznaju i razumiju dječja prava. Oni mogu pronaći objekt koji simbolizira pravo samo ako su shvatili što određeno dječje pravo znači.

Tijekom ove faze prikupljanja blaga učenici bi trebali razmjenjivati svoje ideje i pokazati ono što su našli: Tko je pronašao ono što točno označava određeno pravo? Učenicima treba biti dopušteno kopirati ideje jedni od drugih. Djeca će sudjelovati u nekoj vrsti natjecanja o tome tko ima najljepšu kutiju s blagom s najkreativnijim i najoriginalnijim idejama.

Lekcija 3

Tjedan dana prije Dana dječjih prava (20. studeni): sva djeca izlažu na svojim klupama predmete koje su prikupili. Oni ne moraju s prikupljenim predmetima ilustrirati svako prava djeteta.

Djeca objašnjavaju jedna drugima zašto su odabrali određeni predmet.

Učitelj ne iznosi nikakve osobne stavove o bilo kojem predmetu, ali je zadovoljan sa svime što su djeca napravila.

Pod vodstvom učitelja, razred raspravlja o tome na koji bi se način izložba mogla prikazati drugim učenicima u školi.

Postoje li neke staklene vitrine koje bi mogli koristiti? Trebamo li postaviti male stolove u hodniku? Trebamo li preoblikovati našu učionicu u muzej o dječjim pravima za 20. studenoga? Možda je neki treći razred napravio isti plan? Kako bismo mogli povezati našu izložbu? Trebamo li pozvati ravnatelja, školskog pedagoga, druge učitelje, roditelje ili pomoćno osoblje?

Trebamo li napraviti neku vrstu otvorenja za našu izložbu?

Hoćemo li uvježbati ili napisati i uglazbiti neku pjesmu za ovu prigodu? I tako dalje.

Lekcija 4

Na Dan dječjih prava, 20. studenoga (ili što bliže tom datumu) učenici postavljaju izložbu prema dogovorenom planu i izlažu svoje škrinje s blagom da ih vide drugi učenici.

U vezi s tim trebaju se pružiti informacije o pravima djece. To se može učiniti u uvodnom govoru ili na plakatu vezano za izložbu.

Nakon toga, u razredu se organizira rasprava/refleksija - prvo u pisanim oblicima a potom usmeno: kako je projekt prošao? Što je bilo dobro? Što smo mogli učiniti bolje? Itd.

Nastavna cjelina 5 (osnovna škola, 5. razred)**Mi izrađujemo pravila za naš razred****A Nastavni plan**

	Ključna pitanja / teme lekcije	Ključni zadaci	Nastavni materijali
Lekcija 1	Koja prava ima svaka osoba u ovom razredu?	Rad u grupama, učenici pripremaju listu prijedloga za razredna pravila.	List A3 papira (jedan po grapi).
Lekcija 2	Što čini određeno pravilo dobrim? Zašto neka pravila mogu biti smetnja? Zašto ona mogu biti korisna?	Učenici razmišljaju o konceptu reda i pravila.	Nastavni listići o osnovnim načelima pravila u demokraciji; listovi A4 papira.
Lekcija 3	Kako se mogu prava djeteta primjeniti u razredu?	Rad u grupama, učenici izrađuju pravila na način da ih usklađuju s pravima djeteta.	Nastavni listići, kopirani ili napisani od učenika.
Lekcija 4	Rad na pravilima u grupama i usuglašavanje pravila u razredu.	Učenici uspoređuju svoje ideje i pokušavaju donijeti jednoglasnu odluku o pravilima u njihovom razredu.	–

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Kada povezujemo razredna pravila sa smisлом ljudskih i dječjih prava, ta pravila imaju dalekosežnije djelovanje nego samo osiguravanje mira i tištine u razredu.

Ljudska i dječja prava nisu sam skup hladnih pravnih standarda. Da bi smisleno funkcionalira, moraju poslužiti kao instrumenti i odrednice za naše napore da unesemo jednakost i pravdu u naše svakodnevne živote. Za naše učenike, škola je važan čimbenik, na neki način ključna figura naših života. Škola je čak više od toga: škola je jedino mjesto u kojem učenici mogu naučiti kako djelovati u društvu. Škola, drugim riječima, razred, školska zgrada i njezin prostor u cjelini, ali isto struktura škole i vodstvo škole čine minijaturni model društva – mikro društva. To što su učenici naučili, razvili i iskušali u razredu, bilo korisno ili ne, utjecat će na svijet izvan razreda i škole. To je važan cilj ove lekcije 5 da se učenici osvjedoče o toj činjenici obrazovanja za dječja prava.

Prava i dužnosti su komplementarni dijelovi pojmljiva. Oni pripadaju jedni drugima kao noć i dan, ili kao ljetu i zimu. Prava i dužnosti ovise jedni o drugima. Ljudska i dječja prava ne mogu se u potpunosti razumjeti bez uvažavanja ove međuviznosti.

Ovaj projekt će se usredotočiti na sljedeće članke Konvencije o pravima djeteta:

Članak 12, pravo da se čuje naše mišljenje;

Članak 13, sloboda izražavanja;

Članak 28, pravo na obrazovanje;

Članak 31, pravo na slobodno vrijeme i igru.

C Ključna pitanja za razmišljanje u razredu dječjih prava

Iskustvo dječjih prava	Znanje o dječjim pravima	Primjena dječjih prava
Učitelj		
Na koji način su sagledana dječja prava u razrednoj i školskoj zajednici?	Što djeca trebaju znati o dječjim pravima?	Učenje kako poduzeti akciju izvan škole: Što su djeca naučila za svoj život u budućnosti?
U ovoj lekciji, učenici stječu konkretno iskustvo da trebamo pravila kako bi živjeli zajedno i razumije da su dječja prava alati za definiranje takvog sustava pravila.	Članci 12, 13, 28, 31 (vidi dodatak: Konvencija o pravima djeteta)	Učenici razumiju kako se donose pravila u demokraciji. Oni su sposobni uzeti udjela u demokratskom procesu donošenja odluka.
Učenici		
Kako sam iskusio/iskusila dječja prava u razredu?	Što sam naučio/naučila o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban/sposobna poduzeti?
Učenici razumiju da prava i dužnosti pripadaju jedni drugima. Oni uviđaju da pravila donose ljudi za ljude, da pravila mogu biti promijenjena, i da se nije lako usuglasiti o pravilima koja obvezuju svakog unutar grupe.	Sada znam da imam pravo uzeti udjela u izradi pravila za naš razred. Razumijem da je kroz sličan proces prošlo i donošenje Konvencije o dječjim pravima.	Sada mogu pokušati naći slična pravila o tome kako živjeti zajedno u našoj obitelji, naš športski klub. Trebamo osigurati da što više moguće ljudi sudjeluju u donošenju takvih pravila i da je sposobno usuglasiti se o kompromisu..

D Procedura

Lekcija 1

Učitelj daje informativni uvod u projekt i plan za iduće četiri lekcije.

Učitelj započinje moderirati raspravu o pitanju „prava i obveze” s učenicima. Mogući poticaji:

- Navedi neka prava koja imaš u razredu, školskom dvorištu ili u svojoj obitelji. Podseti se na dječja prava o kojima si već mnogo čuo!
- Ova će prava vrijediti smo ako ih i drugi poštuju. Svakom pravu, za druge i za nas pripada - dužnost! Sada ćemo se sjetiti drugih primjera koje ste spomenuli.

Razred se dijeli na tri, šest ili devet skupina, ovisno o veličini razreda. Pokušajte imati više od pet učenika u svakoj grupi. Svaka skupina se naziva A, B ili C.

Svaka skupina imenuje svog glasnogovornika. Nakon toga daje se kratki osvrt – kako ste izabrali svog glasnogovornika?

Svaka skupina ima komad papira podijeljenog na trećine. U gornju trećinu papira, bilježe ono što vjeruju da je pravo svakog pojedinca u njihovom razredu (uključujući učitelja). Oni bi trebali zabilježiti i numerirati svaki prijedlog.

Davanje povratne informacije – Što mislite, koliko dobro ste izvršili zadatka? Što ste sve radili da si pomognete? Što vam je smetalo u radu?

Nakon izvješćivanja papir se daje sljedećoj skupini (A skupini B, B skupini C, C skupini A).

Svaka skupina evaluira listu prava prethodne skupine. Raspravljuju o sljedećim pitanjima: S kojim odgovornostima korespondira koje pravo? Koje odgovornosti imamo da bismo provodili ta prava? Što trebamo učiniti, kako se trebamo ponašati? Na primjer, „svatko ima pravo da ga se čuje” korespondira s „mi imamo odgovornost slušati”.

Koristeći iste brojeve koji su korišteni u desnom odjeljku za prava, grupe sada pišu za njih odgovornosti u srednju trećinu papira.

Na kraju lekcije, učitelj prikuplja sve radeove učenika kako bi se pregledali prije sljedeće lekcije.

Lekcija 2 (trajanje oko sat i pol)

Nastavnik moderira raspravu o temi „pravila”, koristeći osnovna pitanja koja se tiču pravila; na primjer, pravila u športu, u razredu ili u prometu.

Za poticaj:

- Zašto je dobro imati pravila?
- Što može biti iritantno zbog postojanja pravila?
- Kada sam sretan što postoje pravila?
- Što me smeta kod pravila?
- Tko postavlja pravila u različitim kontekstima? Tko ima moć da stavi pravila na snagu i da primjeni sankcije ako se pravila krše?

Kao stimulacija na početku lekcije ili u svrhu sažimanja na kraju, može se koristiti sljedeći tekst, (ili njegova skraćena verzija), „Disciplina i red u demokraciji – i u školi”.

Disciplina i red u demokraciji – i u školi

1. Red je potreban u svim okolnostima. Grupa bez reda i osnovnih pravila ne može biti demokratska.
2. Granice su potrebne. Pravila mogu biti pogrešna ili neprikladna. Dokle god nisu promijenjena moraju se poštovati. Trebalo bi ih biti moguće izmijeniti.
3. Od samog početka djeca trebaju sudjelovati u pripremanju i provođenju pravila. Samo na taj način mogu se poistovjetiti s pravilima.
4. Razredna zajednica ne može funkcionirati bez međusobnog povjerenja i poštovanja. U nekim slučajevima može biti problematično uspostaviti takvu atmosferu.
5. Timski duh mora zamijeniti kompetitivnost u razredu.
6. Prijateljska atmosfera u razredu je od životne važnosti.
7. Socijalne vještine učitelja moraju imaju ključan doprinos (demokratsko vodstvo, razvijanje osjećaja pripadnosti grupi , razvijanje veze, itd.).
8. Grupno komuniciranje je trajna stvarnost u demokratski vođenom razredu.
9. Učenici, bilo dječaci ili djevojčice, trebaju biti poticani da istražuju nešto novo i da uče iz svojih grešaka.
10. Unutar postavljenih granica, treba biti moguće vršiti svoje slobode. Jedino je tako moguće da se pojedinac odgovorno razvija.
11. Disciplina i red bit će prihvaćeni i poštovat će se sa zadovoljstvom ako pomažu svakoj osobi da se ona ili on izrazi i ako pomažu grupi razvijati zadovoljavajuće odnose i radne uvjete.

„Grupa bez reda ne može biti demokratska”

Učenici se razvrstaju u iste skupine kao i u prethodnoj lekciji. Učitelj dijeli listove A3 papira iz prethodne lekcije i daje sljedeće upute:

- Pogledajte što ste do sad napisali. Razmislite o pravilima za koja mislite da su posebno važna za vas da možemo živjeti zajedno i koja biste željeli predstaviti razredu.

Napišite ta pravila na donju trećinu vašeg papira u skladu sa sljedećim smjernicama (učitelj iznosi jedan ili dva primjera):

- Bolje je da pravila budu pozitivno sročena - "učini" prije nego "ne smiješ" nešto raditi.
- Ona trebaju iskazati odgovornosti koje omogućavaju prava; na primjer, koristeći "jer" rečenice: "Mi imamo odgovornost slušati dok drugi govori, jer imamo pravo da nas se čuje".

Grupe rade sljedeći upute. U nastavku, formiraju se veće skupine tako da sjednu zajedno dvije skupine. Svaka skupina predstavlja svoja pravila drugoj skupini. Slijedi rasprava i povratne informacije o izabranim pravilima, načinu kako su

iskazana, razini uopćenosti, s mogućim preoblikovanjem i optimiziranjem. svaka skupina treba selekcionirati najviše tri pravila, potom ih zapisati masnim slovima na široke trake papira (izrezane po dužini iz A3 papira).

Ova tri pravila (po skupini) treba pričvrstiti na ploču u razredu. Glasnogovornik svake grupe objašnjava pravila cijelom razredu. Slijedi rasprava u razredu o svakom setu pravila.

Sinopsis: Konačna obrada s ciljem stvaranja skupa pravila koje želimo učiniti obvezujućima za naš razred:

- Koja su pravila ista ili slična? Koja se stoga mogu izostaviti ili stopili?
- Što treba ponovno sročiti tako da se iskažu na više sažet i razumljiv način?

Glasovanje za pravila. Svaki učenik ima pet žetona da glasuje za pravila za koja smatra da bi trebala vrijediti za razred. Mogu se odlučiti za četiri pravila, dodjeljujući jedan žeton svakom pravilu, ili mogu staviti sva četiri na jedno pravilo. Četiri pravila s najvećim brojem glasova uključuju se u set pravila za razred. Mogu se napisati kao specifičan dokument kojeg potpisuje svaki učenik i koji se na vidnom mjestu prikazuje u razredu. Razred može odrediti nekoga za pisanje tih pravila i odlučiti kako će ga nagraditi.

Razmišljanje o zajedničkom učenju: Što je pomoglo? Što je odmoglo? Na koji način ste doprinijeli aktivnostima? Jeste li primijetili da su doprinosi nekog drugog u razredu bili korisni? Zašto? Što je učinio?

Lekcija 3

Učitelj na kratko objašnjava dječja prava.

Za većinu učenika to će predstavljati ponavljanje.

- Kako su stvorena?
 - Na koji način su povezana s ljudskim pravima?
 - Zašto je potrebno imati dječja prava kad imamo ljudska prava?
- Sada učitelj predstavlja sljedeću selekciju dječjih prava.
- Članak 12., pravo izraziti svoje poglede i mišljenja;
 - Članak 13., sloboda izražavanja;
 - Članak 28., pravo na obrazovanje;
 - Članak 31., pravo na odmor i rekreaciju.

Učenici pripremaju radni list s dva stupca. U uži stupac na lijevoj strani unose 4 prava. U širi stupac na desnoj strani sabiru svoje misli o pravima i obvezama koja ta prava nose, za njih same ili za druge: Ako moj susjed, prijatelj ili kolega iz razreda zahtjeva to pravo, koje obveze i dužnosti to prouzrokuje za ostale? Kako škola mora osigurati učenje (članak 28.)? Kako mogu kao član tog razreda doprinijeti uspjehu tog prava?

Imena članova skupina	
Prava	Pravila i dužnosti
Članak 12 <i>Izražavanje svojih stajališta i interesa.</i> O čemu je riječ?	
Članak 13 <i>Sloboda Izražavanja.</i> O čemu je riječ?	
Članak 28 <i>Pravo na obrazovanje.</i> O čemu je riječ?	
Članak 31 <i>Pravo na odmor i igru.</i> O čemu je riječ?	

Lekcija 4

Učenici prezentiraju rezultate jedni drugima u razredu. Jedan je glasnogovornik za grupu. Mogli bi se očitovati o sljedećem:

- Kako ćemo pristupiti našem zadatku? (Proces grupnog rada i donošenja odluke)
- Što je važno za nas? (Kriterij i vrijednosti)
- Na koji način možemo osigurati da se prava poštuju? (Stavovi prema vrijednostima, provođenje).

Učenici se usuglašavaju o pravilima za njihov razred. Jedna grupa dobiva zadatak sastaviti dokument s listom pravila kao umjetničkim djelom. Svi učenici i učitelji, poželjno je i roditelji, potpisuju dokument. Pravila su na snazi dok ne budu zamijenjena novim dokumentom. Dokument može biti prikazan na Dan dječjih prava kao primjer prakse demokracije u razredu.

Nastavna cjelina 6 (osnovna škola, 6. razred)

Dječja prava: umjetničko djelo!

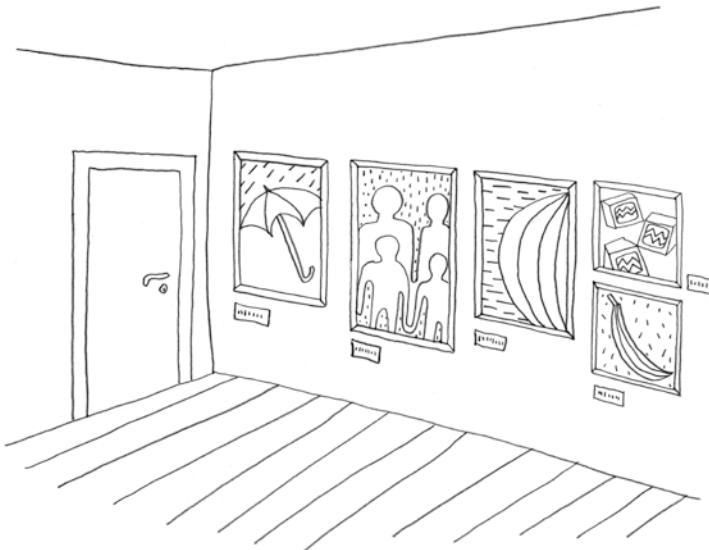
A Nastavni plan

	Ključna pitanja/ teme lekcije	Ključni zadaci	Nastavni materijali
Lekcija 1	Što je umjetnički projekt? Na koji način mogu predstaviti dječja prava kroz umjetnička sredstva?	Učenici izabiru članak iz Konvencije o dječjim pravima koji će predstaviti kao umjetničko djelo i potom razvijaju svoje prve zamisli.	Neki časopisi; kartice s dječjim pravima ili komadići papira
Lekcije 2 - 4	Kako mogu učenici i učitelji pomoći jedni drugima? Kako se nosimo sa sporim i brzim radnicima?	Učenici kreiraju jedan ili više umjetničkih projekata. Uče kako pružiti i primiti pomoć u razredu.	Papir, boje, lijepilo, časopisi, itd..

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Dječja i ljudska prava često su kompleksni politički, društveni i osobni problemi. Ovaj projekt nastavlja s tradicijom koja se učestalo koristila u kontekstu dječjih i ljudskih prava. Umjetnici dobivaju zadatak izraziti sadržaj određenog članka, ili dio jednog, kroz razne slike. Na taj način stvorene su mnogobrojne kartice, kalendari, knjige čak i filmovi.

Za one učenike koji su već radili na projektu kutije s blagom u trećem razredu, ovaj umjetnički projekt biti će nova prilika za dublje učenje o dječjim pravima. Mišljenja smo da je važno da učenici ponovno slušaju o temi o kojoj već znaju nešto na drugačiji način, drugim riječima, kroz kreativni i integralni pristup. Djeca trebaju učiti o složenosti teme, ne samo spoznajno, već umjetnički i glazbeno. Govorna ili pisana izjava može se izraziti kao slika samo ako je u potpunosti shvaćena.

Preporučamo planiranje nastavnih lekcija dovoljno rano kako bi se omogućilo organizirati izložbu slika uoči ili za Dan dječjih prava, (20. studenog) u školi, prostoru gradske vijećnice ili neke druge javne zgrade.

Ovaj cilj projekta je motivator i pokretač učenika za obavljanje zadatka s potrebnom pažnjom i kreativnosti.

Napomena: prva lekcija ili čak cijeli projekt može se provesti u suradnji s drugim učiteljem likovne kulture ili u suradnji s lokalnim umjetnikom.

Učenici također mogu imati prijedloge koji mogu biti integrirani u planiranje. Također može biti moguće provesti projekt u suradnji s drugim razredom.

C Ključna pitanja za razmišljanje u razredu dječjih prava

Iskustvo dječjih prava	Znanje o dječjim pravima	Prakticiranje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razrednoj i školskoj zajednici?	Koliko djece znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Što su učenici naučili za svoj život u budućnosti?
Učenici naročito kroz umjetnost razumiju da je razvoj njihovog individualnog načina izražaja moguć i iznimno važan. Oni pronalaze individualne puteve predstavljanja dječjih prava kroz umjetnički izričaj.	Učenici su proširili i produbili svoja znanja i razumijevanja o pravima djeteta te kritički vrednova neke od ključnih prava iz Univerzalne konvencije o pravima djeteta.	Učenici su emocionalno sposobni shvatiti povredu dječjih prava i osuditi ju. Razvili su ovu kompetenciju kroz svoj vrlo osobni pristup učenju o predočavanju povreda dječjih prava.
Učenici		
Kako sam iskusio dječja prava u razredu?	Što sam naučio o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Ovaj projekt je pretvorio učionicu i cijelu školsku zgradu u mjesto u kojem sam sudjelovao u ukrašavanju i gdje se osjećam kao kod kuće. Mogu izraziti svoju osobnost i gleda me se kao individualca.	Zajedno sa mojim kolegama učenicima, ja sam vrlo opširno učio dječja prava. Postavio sam puno novih pitanja i shvatio sam da se ne trebam brinuti ako još nisam razumio sve članke o dječjim pravima. Nastavit ću sa svojim učenjem.	Postao sam svjesniji svojih umjetničkih sposobnosti i sad sam odvažniji u tome da ih koristim. One su dio moje osobnosti i ponekad mi one omogućavaju da se izrazim više nego što bih mogao kroz riječi i tekstove. Mogao bih smisliti slične projekte o dječjim pravima zajedno sa svojim prijateljima, prodati neke slike i prihod donirati u projekte za djecu.

D Procedura

Lekcija 1 (trajanje otprilike sat i pol)

Nastavnik uvodi razred detaljno u novi projekt.

Važno je da djeca:

- imaju još jedan uvod u temu prava djeteta;
- razumiju temeljna načela i ciljeve projekta;
- u stanju su procijeniti što plan aktivnosti zahtjeva od njih;
- vidjeti primjere umjetničkog izražavanja dječjih (ili ljudskih) prava.

S obzirom na posljednje točke, učitelji ne samo da trebaju pokazati različite primjere ljudskih ili dječjih prava. On ili ona trebaju pokazati različite stilove, medije i radne procese koji se koriste za podršku djeci u pronalaženju svojeg osobnog načina izražavanja.

Nakon uvoda, nastavnik ili učenici sami, formiraju male skupine (od oko šestero učenika). (To će tvoriti osnovu za kasnije fiksne skupine.) Svaka skupina dobiva kopiju izjave dječjeg prava (vidi dodatak). Zadatak: Pronađite tri dječja prava za koje bi željeli stvoriti odgovarajuće umjetničko djelo (slika, slikarstvo, kiparstvo, objekt).

Slijedi faza čitanja i rasprave. Nakon toga održava se plenarna rasprava da bi se utvrdilo koje će skupine raditi na kojim pravima koja su izabrali učenici (na primjer, na zajedničkom primjerku Deklaracije, svaka skupina označava prava koja su izabrali). Tada se u razredu pojašnjavaju i uspoređuju preklapanja, tako se pronalazi rješenje za sve skupine s kojim je zadovoljna većina.

Skupine trebaju razjasniti pitanja kao što su:

- prve misli o konceptu planirane slike ili objekta;
- odabrane boje, materijali, alati;
- vremenski raspored (napomena: učitelj treba pratiti i savjetovati djecu kako bi se osiguralo da je njihov odabrani projekt realan u odnosu na vrijeme koje imaju na raspolaganju);
- ideje za planiranu izložbu (također može biti riječi kasnije tijekom plenarne rasprave).

Skupine trebaju razjasniti sljedeća pitanja:

- prve misli o konceptu planirane slike ili objekta;
- odabir boja, materijala, alata;
- vremenski raspored (napomena: učitelj treba pratiti i savjetovati djecu kako bi se osiguralo da je njihov odabrani projekt provediv u odnosu na raspoloživo vrijeme);
- ideje za planiranu izložbu (također može biti riječi kasnije tijekom plenarne rasprave).

Potom skupine raspravljaju i razmjenjuju svoje ideje i koncepte u razredu.

Zadatak za sljedeću lekciju za grupe je formulirati ideje za projekt, tražiti inspiraciju i informacije u novinama, na internetu i u knjižnici, sačiniti skicu i opise i možda početi s prikupljanjem materijala. Svaka skupina priprema kratku prezentaciju svojih planova za sljedeću lekciju, pri čemu je početna točka izabrano dječje pravo, ilustrirano primjerima.

Lekcija 2 (prva polovica)

Učenici dijele i komentiraju ideje koje su razvili u posljednjoj lekciji i pokazuju jedni drugima skice ili bilješke koje su izradili. Važno je da su učenici shvatili dječje pravo na kojem temelje svoj koncept i oni bi trebali biti u mogućnosti dati primjere u razredu kako ta prava mogu biti poštovana ili povrijeđena. Oni bi trebali biti spremni jasno i uvjerljivo obavijestiti razred o svojim planovima: koje su pravo izabrali da ga kreativno ilustriraju, koje će korake poduzeti da to naprave i u kojem dijelu će trebati pomoći učitelja ili razreda.

Pojašnjenje: konačni koncept za projekt će se zaključiti s izložbom na ili oko 20. studenog (moguće je planiranje i finalizaciju projekta zadati za domaću zadaću raspravljati o tome u trećoj lekciji).

Lekcija 3 (druga polovica) do lekcije 4

Učenici mogu koristiti svoje vrijeme u drugoj polovici druge lekcije i sljedeće dvije lekcije da provedu svoj projekt (ovisno o vrsti projekta koji su planirali, vrijeme i zadaće se mogu raspodijeliti za to). Iskustvo je pokazalo da će učenici biti više motivirani ako rade zajedno, a ne izolirani jedni od drugih. Učitelj ih treba potaknuti da razmjenjuju, razvijaju i optimiziraju svoje ideje.

Učitelj može potaknuti učenike da prikupljaju zbirku plakata, ilustracija, reklama, dijagrama izrezanih iz novina i časopisa, umjetničke knjige, mrežne stranice itd. Učenici također mogu donijeti odgovarajuće dokumente od kuće. Ova zbirka ilustracija ne mora nužno biti povezana s temom dječjih prava, ali ima za ponuditi razne različite opcije za djecu da se izraze.

Neki savjeti za izložbu:

- ako je predviđena izložba u školskoj zgradi, u razredu ili u javnoj zgradi, treba biti dogovoren određeni format za prikazivanje objekata na

izložbi (npr. koristeći isti format za izložbu plakata).

- Također se može održati natjecanje pred žirijem sastavljenim od učenika, kao i lokalnih javnih ličnosti na primjer lokalni umjetnik ili novinar.
- Ako se projekt spominje se u lokalnom tisku, to može doprinijeti u velikoj mjeri motivaciji učenika.

Nastavna cjelina 7 (osnovna škola, 7. razred)**Je li to što želim doista to što trebam?****A Nastavni plan**

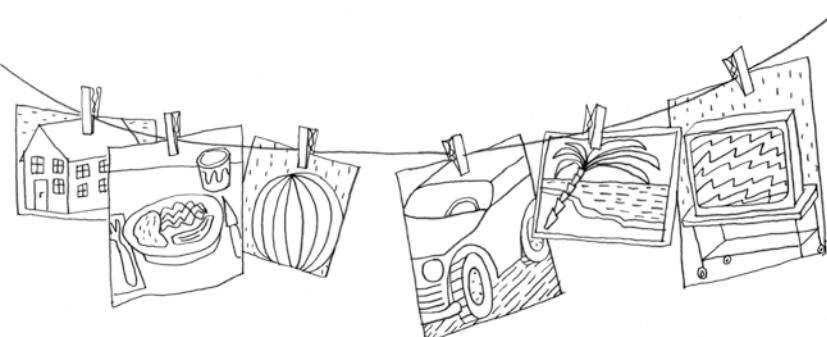
	Ključna pitanja/teme lekcije	Ključni zadaci	Nastavni materijali
Lekcija 1	Što su moja htjenja i želje?	Učenici postaju svjesni svojih želja kroz njihovo objašnjavanje jedni drugima.	Slike za formiranje parova učenika.
Lekcija 2	Što učenici trebaju? Što bi bilo dobro imati?	Učenici uče prepoznati razliku između želja i potreba te između temeljnih potreba i potreba za samoispunjenjem.	stari časopisi, škare, lijepilo, nekoliko praznih listova papira, komadići odjeće.
Lekcija 3	Što su htjenja i želje? Što su potrebe?	Vođeni kriterijima, učenici postižu suglasnost o 10 važnih želja i potreba.	Materijali koje donose učenici.
Lekcija 4	Odgovaraju li dječja prava našim razmišljanjima o željama i potrebama?	Učenici uspoređuju svoje prijedloge s različitim dječjim pravima i kreiraju postere za prezentaciju na Dan dječjih prava.	Primjeri Konvencije o dječjim pravima za svaku grupu; preklopnik.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Da bi razumjeli što su dječja i ljudska prava, učenici trebaju razmišljati o sebi, svojim osobnim potrebama i željama. Oni trebaju postati svjesni toga što očekuju od života u sadašnjoj situaciji.

Prvo, oni bi trebali slobodno misliti o svojim željama i potrebama (bez obzira koliko ludo se može činiti), a također bi trebalo biti dopušteno da ih slobodno izraze.

Druge, oni bi trebali razjasniti koja je razlika u njihovom razumijevanju, između puke želje i stvarne potrebe u životu. Ova vrsta izbora će ih gotovo sigurno voditi ka mnogim od prava u Konvenciji o pravima djeteta.

U svakoj fazi je važno da učitelj stimulira i vodi raspravu. On ili ona bi trebali biti svjesni da se ne miješaju ili da ne opterećuju učenike sa svojim vrijednostima ili normama, u dobroj namjeri da učenike uvjere u „prave“ ideje. Učenici će radije u dobro vođenoj raspravi otkriti i razriješiti koncepte i vrijednosti.

Idealno vrijeme za rad na lekciji 7 će biti početak studenog. Na taj način, plakati koji će biti izrađen u četvrtoj lekciji biti će dovršeni i spremni za izložbu na Dan dječjih prava (20. studenog).

C Ključna pitanja za razmišljanje o lekciji 7

Iskustvo dječjih prava	Znanje o dječjim pravima	Primjena dječjih prava
Učitelji		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Što djeca znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Što su učenici naučili za život u budućnosti?
Ova lekcija pruža priliku učenicima da izraze svoje potrebe i želje. Oni uviđaju da ih se sluša i da ih se shvaća ozbiljno. Uče razliku između osnovnih potreba za preživljavanje i stvari koje žele.	Učenici razumiju da se dječja prava odnose na temeljne potrebe neophodne za preživljavanje.	Učenici uviđaju da se suočavaju sa svakodnevnim bitnim životnim pitanjima i da društvo stvara nejednake uvjete za svoje članove u savladavanju tih problema. Trebaju naučiti da se zauzmu za svoje želje, održavajući pritom kritičku distancu prema njima.
Učenici		
Kako sam iskusio dječja prava u razredu?	Što sam naučio o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Svoje želje mogu izraziti samo ako vjerujem svojim kolegama učenicima i svojem učitelju. Naučio sam da je vrijedno napora otvoriti se i vidjeti da i drugi rade isto.	Naučio sam da se dječja prava odnose na naše najbitnije potrebe - sudjelovanje, razvoj, preživljavanje i zaštitu, i da ona imaju snažnu vezu s mojim svakodnevnim životom.	Pokušati ću obratiti više pozornosti prema razlici između želja i potreba. Neću skrivati i odricati se svojih želja i snova, ali trudit ću se ostvariti ih na način da pritom ne umanjujem tuđe potrebe.

D Procedura

Lekcija 1

Uvod: Učiteljica/učitelj obavještava razredu da će i u srednjoj školi prava djece također biti tema spiralnog niza lekcija svake godine. Učiteljica/učitelj provjerava čega se učenici sjećaju iz dosadašnjih lekcija za osnovnu školu: provjerava najvažnije činjenice (vidi Nastavna cjelina 3, Lekcija 2 i Nastavna cjelina 4, Lekcija 1: podrijetlo dječijih prava, najvažnija dječja prava, eventualno njihov odnos prema ljudskim pravima).

Najava: Ove će godine tema biti "želje i potrebe". Učiteljica/učitelj daje kratak opis teme, prikuplja primjere za svaku kategoriju od učenika i najvažnije razlike. Kako bi ova tema mogla biti povezana s pravima djece?

Formiranje skupina: Učitelj/učiteljica je izrezala slike prekrasnih automobila, modnih odjevnih predmeta ili atraktivnih odmarališta u četiri dijela i raspodjeljuje ih nasumično među učenicima. Učenici trebaju pronaći svoje partnere koji također imaju dio iste slike: zajedno formiraju radnu skupinu. Broj slika koji se reže i potom spaja u cjelinu, odnosno formira skupinu, prilagođava se broju učenika u razredu.

Svaka skupina bira glasnogovornika i menadžera. Glasnogovornik će govoriti za grupu drugim skupinama i učitelju tijekom plenarne rasprave. On ili ona je odgovorna za proslijđivanje mišljenja grupe, a ne njegovih. Menadžer skupine organizira radni proces, integrira sve članove i promatra vrijeme.

Skupine dobivaju zadatak da rasprave o sljedećim točkama i napišu bilješke o tome:

- Koje su vaše sadašnje najveće želje i htjenja? Što bi te osobito radovalo?
- Koje su vaše najveće želje i snovi za budućnost (npr., kada ćete imati 25 godina)?
- Možete li se sjetiti svojih želja i snova kada ste imali 5, 7, 9 i 11 godina? Kakve su bile vaše najveće želje u to vrijeme? Što bi te učinilo osobito sretnim?
- Koje vrste želja i snova imaju odrasli (npr. roditelji, poznanici, drugi)?

Svaka skupina sastavlja popis želja i snova koji su poredani prema različitim dobima u kojima su bili važni. Popis je zapisan u tablici (na papiru veličine A3 ili A2). Učenici mogu sami oblikovati tablicu, a učitelj im može dati precizne upute o detaljima i dizajnu, ovisno o dobi učenika. Tablica bi trebala imati odgovarajući naslov koji bi učenici sami trebali iznaći.

Papiri s tablicama nižu se (kao mini plakati); Glasnogovornik svake skupine objašnjava rezultate. Učitelj bi mogao dati neka zbirna tumačenja o aspektima kao što su razlike u željama djevojčica i dječaka, realne ili utopiskske želje itd.

Domaća zadaća za sljedeću lekciju (nekoliko dana kasnije): Djeca izrezuju i prikupljaju tekstove i drugo vezano za želje i potrebe (iz novina, kataloga, časopisa i sl.), odjeće (ako u školi nema oko 60 štapića za odjeću).

Domaća zadaća za sljedeću lekciju (nekoliko dana kasnije): Djeca prikupljaju slike na temu želja i potreba (iz novina, kataloga, časopisa), komadiće odjeće, itd.

Lekcija 2

Uvod: kratki pregled prethodne lekcije. Lekcija je o našim željama sada i kad smo bili mlađi. Danas se želimo više usredotočiti na razlike između želja s jedne strane (to bi bilo dobro za postizanje našeg osobnog razvoja) i (osnovnih) potreba s druge strane (koje su bitne za naš opstanak). Može se prikupiti nekoliko primjera.

Slijedi rad u skupinama. Zadatak je raspraviti sljedeće:

- Što bismo željeli? Što bi bilo lijepo imati? Što bi nam to omogućilo? (želje)
- Što nam je stvarno potrebno i zašto? (postojeće potrebe)

Slike koje su donesene u razred kao rezultat domaće zadaće, mogu poslužiti kao pomoć u stvaranju spontanih misli i ideja, posebno za pronalaženje ideja o potrebama i željama.

Nakon podjele A3 papira svakoj grupi, navedeni su sljedeći zadaci:

- a) Izradite tablicu s najmanje pet (osnovnih) potreba (hrana, sigurnost, skrb, prijatelji, obrazovanje, toplina itd.) i pet želja koje bi bile ugodne za osobni razvoj (vlastiti TV, putovanje na egzotična mjesta, lijepi automobil itd.);
- b) Izrežite slike kako biste ilustrirali obje kategorije i pronašli dodatne slike (to može biti zadatak za domaću zadaću). Slike trebaju biti označene na poleđini ili ispod svakog od njih, bilo OP (osnovna potreba) ili Ž (želja).

Izrežite slike kako biste ilustrirali obje kategorije i (možda kao rezultat domaće zadaće) pronađene dodatne slike. Slike trebaju biti označene na poleđini ili ispod svake od njih, bilo OP (osnovna potreba) ili Ž (želja).

Lekcija 3

Grupe dobivaju sljedeći zadatak: posložite sve svoje slike koje prikazuju želje i (osnovne) potrebe pred vas. Demokratski odaberite pet slika koje najbolje ilustriraju osnovne potrebe. Na isti način, odlučite o pet slika koje najbolje ilustriraju želje koje bi vaša skupina najviše voljela ispuniti. Pazite da uzmete u obzir mišljenje svakog člana skupine! (Za odabir slika, svakom članu skupine može se dodijeliti pet malih papirnih točaka ili žetona, kako biste ih postavili na željenu sliku. Odabirete deset slika s najviše oznaka.)

Slijedi rasprava i pronalaženje konsenzusa u skupinama. Sljedeći zadatak: Uzmi komad žice (oko 4 m) i deset komadića odjeće. Objesite žicu na odgovarajuće mjesto i koristite odjeću za pričvršćivanje kako biste objesili svoje slike na ovaj način:

- S lijeve strane: slike stvari koje trebamo da bi živjeli dostojanstveno (osnovne potrebe).
- S desne strane: slike stvari koje bi naš život učinile ugodnim ili ugodnjim (želje).
- Neke se fotografije također mogu staviti na sredinu između ove dvije kategorije.

Slijede prezentacije skupina. Osim toga, mogla bi se održati rasprava (moderira učitelj) o različitim aspektima -(razlike na temelju spola ili što se računa kao osnovne potrebe u bogatim zemljama a što u siromašnim zemljama).

Lekcija 4

Svaka skupina dobiva pet praznih A3 listova papira, kao i kopiju prava djeteta (vidi dodatak).
Slijede zadaci:

-Uzmite deset slika koje ste objesili u posljednjoj lekciji. Fokus će biti na pet slika koje ilustriraju osnovne potrebe.

- Redom čitajte Konvenciju o dječjim pravima unutar svoje skupine. Za svako pravo koje je pročitano, razmislite o tome je li se odnosi na jednu od potreba na pet odabranih slika (ili na jednu od želja na pet drugih slika),
- Uzmite pet A3 listova papira: S lijeve strane ili u sredini pri vrhu lista zaljepite jednu od pet slika koje predstavljaju osnovnu potrebu. S desne strane ili na dnu, napišite pravo djeteta koje se može povezati sa slikom. Neke slike mogu se povezati s više od jednog odgovarajućeg prava djeteta!
- Oblikujte i ukrasite pet listova papira što je moguće ljepše (kao "mini poster"). Oni bi trebali biti izloženi u zgradi škole 20. studenog (Međunarodni Dan prava djeteta).

Slijedi prezentiranje pet mini plakata (po grupi) u razredu. Zaključna rasprava o pitanjima kao što su: Koliko je naše razmišljanje o temeljnim potrebama povezano s onim što je navedeno u Konvenciji o pravima djeteta?

Pojašnjenje logistike izložbe plakata koja će se održati 20. studenog.

Nastavna cjelina 8 (osnovna škola, 8. razred)**Dječja prava - temeljito istražena****A Nastavni plan**

	Ključna pitanja/teme lekcije	Glavne aktivnosti	Nastavni materijali
Lekcija 1	Razumijemo li sve članke o dječjim pravima?	Učenici odabiru članke iz Konvencije za daljnje proučavanje vođeni kriterijima kroz sljedeće dvije lekcije.	Primjeri Konvencije o pravima djeteta (vidi dodatak)
Lekcija 2 i 3	Razumije li svatko kriterije? Kako može učitelj pružati potporu, a da se previše ne miješa?	Učenici rade vlastitim tempom u malim grupama. Analiziraju članke iz Konvencije o pravima djeteta i dizajniraju dijagrame koji su privlačni gledatelju.	Časopis, papir, lijepilo, škare
Lekcija 4	Što smo naučili? Koliko je zahtjevan bio naš zadatak? Na koji način smo koristili našu slobodu?	Učenici razmišljaju o procesu učenja i razgovaraju kako izložiti njihove uratke.	Završeni plakati.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Ljudska i dječja prava ostati će samo slovo na papiru ako ne postanu nešto značajno za stvarni život osobe. Ona se trebaju primjenjivati u svakodnevnom životu i razumjeti kroz konkretno iskustvo, a povreda tih prava treba biti identificirana. Za sve to potrebno je vrijeme.

To znači da se moraju primijeniti na svakodnevni život, a kršenje ovih prava mora biti identificirano. Ako učenici trebaju razumjeti prava djeteta, na što smo ovdje usredotočeni, oni trebaju postati aktivni i raditi s njima. Slušanje ili čitanje samo po sebi neće biti dovoljno. Kritičko razumijevanje i primjena prava djece nije samo cilj ove lekcije, već čitavog priručnika.

Također treba napomenuti (i prepoznati kod učenika) da pojам "prava djece", ponekad uzrokuje znatnu iritaciju među adolescentima. S pravom, možda ne žele više biti nazivani "djeca". Ipak, prava djeteta primjenjuju se i na njih, barem do 18 godina starosti.

Adolescenti bi trebali shvatiti da im prava djece (bez obzira na uporabu riječi "djeca") omogućuju instrument koji im može pomoći u prepoznavanju slučajeva nepravde i pravde.

Ratifikacijom Konvencije o pravima djeteta, svaka država prihvata obvezu da ta prava provede svim mogućim sredstvima. Ovo zauzvrat podrazumijeva visok prioritet u procesu implementacije i uključuje podršku djeci i mladima da se koriste i primjenjuju prava.

U nastavnom projektu za 8. razred sugeriramo da bi se učenici trebali dublje baviti Konvencijom o pravima djeteta istražujući slučajeve provedbe i, obrnuto, kršenja prava djeteta u sferama svakodnevnog života.

Kao mogući i smisleni dodatni cilj projekta savjetovali smo izložbu plakata o različitim pravima djece.

Svaki se poster sastoji od različitih elemenata: opis kontakta, analiza, primjeri i ilustracije prava djeteta u obliku pitanja.

Ovaj pristup potiče analitički i kreativan pristup temi.

Iz pedagoške perspektive, ova izložba pruža priliku i poticaj dubljeg razumijevanja određenih članaka iz Konvencije.

Možda bi učitelji iz drugih razreda mogli nastupati kao žiri koji bi odabralo najljepši poster za koji se dodjeljuje mala nagrada (npr. ulaznice za kino, bonovi za knjige).

Primjeri iz lokalnog života ili međunarodnog konteksta trebali bi se uzeti iz različitih tiskanih medija koje su učenici donijeli u školu.

Čitanje novina i časopisa stoga će biti temeljni element pripreme. Bez sudjelovanja u suradničkom učenju (koji se radi u malim projektnim skupinama), učenici neće postići svoje ciljeve. Ovo je daljnji cilj nastave ovog projekta.

Projekt bi trebao obuhvatiti oko četiri nastavna sata. Nije svaka lekcija sama po sebi kompletan, nego sve lekcije tvore cjelinu. Unutar skupina, učenicima treba omogućiti da rade razumne planove za sebe.

U cilju održavanja izložbe za Dan djerčih prava (20. studeni), preporučljivo je započeti projekt krajem listopada / početka studenog.

C Ključna pitanja za razmišljanje o nastavnoj cjelini 8

Iskustvo dječjih prava	Upoznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Koliko djeca sada znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Što su učenici naučili za život ubuduće?
Učenici		
Kako sam iskusio dječja prava u razredu?	Što sam naučio o dječjim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Iskusio sam kako su me moje kolege učenici i moj učitelj ohrabrivali i poticali. Oba načina interakcije pružaju mi podržavanje.	Postao sam svjestan kako su precizno formulirani članci Konvencije o dječjim pravima i kako su mnogi aspekti skriveni u njima. Naučio sam ih analizirati i razmišljati o njima.	Spreman sam sudjelovati u javnim raspravama o pitanjima koje razumijem. Spreman sam zagovarati svoje mišljenje o dječjim i ljudskim pravima, i isto sam spremjan slušati mišljenja drugih ljudi.

Nastavni materijali

- Veliki listova papira (A2 za postere)
- Papiri u raznim bojama
- Flomasteri
- Škare
- Ijepilo
- Stari časopisi i novine
- Slike i fotografije
- Tekst Konvencije o pravima djeteta
- Kartice o dječjim pravima
- Tekst Konvencije o pravima djeteta
- Kartice s pravima djeteta

D Procedura

Lekcija 1

Učiteljica predstavlja cijeloviti plan sljedećih četiriju lekcija učenicima. Razred je trebao shvatiti da se bave temom dječjih prava, provoditi istraživanja i napokon stvoriti plakate koji pokazuju prava djece, kako bi (možda) ušli u natjecanje. Moglo bi biti pametno započeti aktiviranje prethodnog znanja učenika o pravima djeteta.

Učiteljica uručuje učenicima kopije Konvencije o pravima djeteta iz 1989. godine (vidi dodatak) od 54 članka, s time da su 41 i 42 - najznačajniji za učenike.

Zadatak: Pročitajte cijeli tekst (možda ga dovršite za domaću zadaću). Odaberite tri članka za koje smatrate da su posebno važni.

Na popisu koji je pripremila učiteljica s člancima pod brojevima, učenici označavaju članke za koje smatraju da su posebno važni. Rezultati se broje i popis se izrađuje i reda prema najčešće odabranim člancima.

Održava se rasprava u razredu (moderira je učiteljica). Pitanja za poticaj:

- Kako su se pojavili ti prioriteti, koji su bili motivi za njihovo odabiranje?

- Kako ovaj odabir prioriteta odražava stvarnu situaciju djece i adolescenata ovdje?
- Možete li identificirati temeljno načelo?
- Koji su elementi izostavljeni?

Lekcije 2 i 3

Učenici bi trebali raditi u skupinama od tri učenika. Učitelj/Učiteljica je mogla formirati te skupine:

- a) odabir slučajnim odabirom (npr. brojenjem 1 - 2 - 3);
- b) omogućavanje odabira učenika, iako treba uzeti u obzir razrednu dinamiku i uključenost;
- c) koristeći transparentne kriterije koje odredi učitelj/učiteljica.

Učenici daju ime grupi i dijele tri zadatka. Svaka grupa treba menadžera vremena, menadžera materijala i koordinatora.

Zapisuju za što je svaki član grupe odgovoran na vrhu A2 listova papira. Ovi se listovi za planiranje zatim izvješe u razredu.

Kasnije će ih grupe koristiti za dokumentiranje koraka koje su poduzeli kako bi dovršili svoj rad.

U međuvremenu, učitelj/učiteljica je skinula listu s deset najčešće odabranih članaka i položila ih na stol s licem prema dolje. Grupa koordinatora sada će slučajno odabrati članak iz Konvencije.

Sada dobivaju opis zadatka (vidi dolje):

Zadatak

Svaka grupa priprema plakat s pravom djeteta. Plakat će se sastojati od sljedećeg:

- naslov prava djeteta,
- tekst članka iz Konvencije o pravima djeteta,
- slika koja simbolizira pravo,
- tekst (članak, priča, izvješće) pronađen i preuzet iz novina, časopisa ili interneta, koji se odnosi na ovo pravo. Tekst bi trebao biti primjer incidenta u kojem je povrijeđeno ili obranjeno određeno pravo. Učiteljica/učitelj može pomoći i dati vam savjete o tome kako pretražiti moguće izvore!

Nakon završetka plakata - i ako ima dovoljno vremena - skupina će odabrati drugi članak od preostalih i izrađivati drugi plakat na isti način.

Grupe proučavaju svoj zadatak i odlučuju o tome tko je odgovoran za što (prema prethodno zapisanim zaduženjima).

Za sada (lekcija 2) postavili su popis potrebnih materijala i zabilježili sva pitanja koja su se mogla pojaviti, odlučili o svom planu djelovanja i postaviti vremenski raspored.

Važne stavke: Što treba učiniti? Što se mora prikupiti? Postoje li stvari koje članovi grupe mogu donijeti iz kuće? Gdje će se materijal pohraniti?

Važno je da učiteljica provjerava svaku grupu prema završetku lekcije kako bi vidjela jesu li posao i zadaće optimalno podijeljeni među članovima grupe.

Kratak dijalog o sljedećim pitanjima može biti koristan: Gdje smo u našem radu? Gdje nam treba pomoći? Je li u redu raspodjela zadataka unutar grupe? Je li svakome jasno što treba tražiti i / ili prikupljati kod kuće?

Zatim (kao zadaće između lekcija 2 i 3, kao i tijekom lekcije 3) djeca rade osvrт na svoje istraživanje (slike i tekst) i pronađe stvari koje predstavljaju glavne izazove za koje im je potrebna podrška učitelja/učiteljice.

U lekciji 3, učenici donose sva istraživanja i stvari koje su prikupili u školu. Još jedna važna točka u lekciji 3 je dizajn i izrada plakata, koji bi trebao biti napravljen da izgleda privlačno. Učitelja/učiteljicu mogu pitati za savjete za ovaj zadatak.

Pojašnjenje logistike izložbe: gdje se treba održati i kada (možda u javnoj zgradbi)? Tko će sudjelovati (samo naš razred, ili projekt predlažemo razredu partneru)? Tko će otvoriti svečanost? Tko će biti pozvan na svečanost otvaranja? Treba li biti dodjela nagrada za najbolji plakat? Tko će biti članovi žirija?

Lekcija 4

Prezentacija gotovih plakata u razredu, popraćena raspravom.

Pojašnjenje pitanja vezanih za izložbu (ako je planirano).

Pregled rada na ovom projektu (distribucija zadatka, problemi s istraživanjem i prikupljanjem informacija, što je bilo korisno / korisno savjetovanje, dobra / loša iskustva, dinamika grupe itd.).

Zaključno razmatranje teme prava djece: Što smo postigli kako bismo mogli poboljšati situaciju? Što se još može učiniti? Koji konkretni koraci mogu biti poduzeti? Kada je potrebno sudjelovanje vlasti?

Lekcija 9 (osnovna škola, 9 razred)
Zašto trebamo poštovati pravila?

A Plan nastavne cjeline

	Ključna pitanja/teme lekcije	Glavne aktivnosti	Nastavni materijali
Priprema	Učenici prikupljaju informacije o slučaju u kojem je školsko bilo prekršeno i zatim ponovo uspostavljeno.	Individualni rad: prikupljanje informacija	Standardizirana tablica za podatke
Lekcija 1	Učenik u nevolji (studij slučaja)	Grupni rad: analiza slučaja	Radni list za studij slučaja
Lekcija 2	Zašto škola ima pravila?	Grupni rad: gledanje školskih pravila kroz prizmu dječjih prava. Domaća zadaća: koja pravila upravljaju našim svakodnevnim životom?	Preklopnik i radni list: "Zašto škole imaju pravila?" Primjeri školski pravila Radni list: Kojih pravila bi se trebali držati tijekom dana?
Lekcija 3	Gdje u našem životu trebamo pravila?	Grupni rad: Tko „donosi“ i tko provodi pravila?	
Lekcija 4	Tko treba donositi zakone? (Pravila za postavljanje zakona)	Grupni rad: Koja pravila osiguravaju da su zakoni pošteni?	
Dodatak	Naknadna rasprava s ravnateljem ili stručnim suradnikom		

B Polazišne informacije i odgojno-obrazovni ciljevi

Važno načelo koje prolazi kroz sve nastavne jedinice s temom prava djeteta jest "učenje iz iskustva - učenje kroz primjer". Ovo se također odnosi i na školska pravila i zakone općenito. Škola je život, i može se promatrati kao mala slika društva. Školska pravila djeluju na sličan način kao i zakoni u političkoj zajednici, koja služe zajednici i štite ljudska prava.

Paralelno se ispituju sličnosti i razlike između pravila u školi i zakona u političkoj zajednici.

Paralele između školskih pravila i zakona na razini političke zajednice:

- Ni jedna zajednica ne može preživjeti bez dogovora njezinih članova da se pridržavaju pravila.
- Zakoni štite slabe. Zakoni su instrumenti za primjenjivanje ljudskih i dječjih prava.
- Zakoni se moraju provoditi, ako treba i prisilno, ali ovo bi trebalo biti iznimka. Oni mogu funkcionirati jedino ako su jasni i opće prihvaćeni. Stoga zakoni trebaju biti pravedni.

Razlike između škole i političke zajednice:

- Izrada i provođenje zakona je vježba moći. Snaga mora biti podložna kontroli.
- Zakoni se stoga moraju pridržavati načela ljudskih prava, a moć da se zakoni donose i provode mora biti podijeljena i podložna kontroli u demokratskoj zajednici.
- U političkoj zajednici postoje egzaktna pravila o tome koje tijelo ima pravo donijeti zakon.

- U školskoj zajednici odgovornost za utvrđivanje školskih pravila i njihovo provođenje počiva na ravnatelju škole i osoblju. Ipak (kao i zakoni u zajednici), školska pravila trebaju biti otvorena za raspravu u svjetlu prava djece, a učenici trebaju razumjeti i poštovati potrebu za školskim pravilima.

Pedagoški pristup: Lekcija slijedi spiralno uzlazni obrazac. U Lekciji 1 razmatra se određena povreda pravila u školi, nakon što je se povreda dogodila. Lekcija 2 bavi se pitanjem namjene školskih pravila i nudi odgovor da škola služi određenim pravima djeteta, a školska pravila važan su alat za dobro funkcioniranje škole. Lekcija 3 kreće se izvan horizonta školskog iskustva i gleda pravila u drugim sferama života. Lekcija 4 napokon uspoređuje liniju od pravila do zakona i pita tko bi trebao imati moć donošenja zakona koje svi mi trebamo provoditi.

C Ključna pitanja za razmišljanje o lekciji 9

Iskustvo dječjih prava	Upoznavanje dječjih prava	Primjenjivanje dječjih prava
Učitelj		
Na koji se način načela dječjih prava shvaćaju u razredu i školskoj zajednici?	Koliko djeca znaju o dječjim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: što su učenici naučili za svoj budući život?
Učenici se uče kako se suočiti s iskustvom nejednake distribucije moći. Uče se služiti svojim pravima ali ujedno spoznaju da postoje granice u tome koliko mogu postići.	Dječja prava su dio državnog zakonodavstva i kao takva trebaju biti obvezujuća za svakoga. Unatoč tome nisu svugdje u svijetu u cijelosti primjenjena.	Za učenike je iskustvo važno, jer će im pomoći kad budu odrasli građani u civiliziranom društvu da se nose s teškoćama u pregovorima i političkim porazima.
Učenici		
Kako sam iskusio dječja prava u razredu?	Što sam naučio o dječjim pravima?	Koje sam aktivnosti sposoban poduzeti?
Naučio sam proći kroz teški proces pregovaranja o pravima i dužnostima. Naučio sam kako se nositi s frustracijama i porazima.	Znam da su prava i dužnosti neophodni za zajednički suživot. Isto tako znam da su dječja prava dio tog okvira.	Mogu raspravljati o pravima i dužnostima, koristeći pritom svoje znanje. Sad mogu pregovarati i raspravljati s predstavnicima vlasti. Istodobno mogu s njima raspravljati i slušati ih.

D Procedura*Priprema za Lekciju 1*

Otprikljike tjedan dana prije prve lekcije, učiteljica/učitelj dodjeljuje sljedeći zadatak: učenici trebaju pribaviti informacije o slučaju kada su zadnji put u školi kršena pravila te je učenik bio ukoren ili kažnjen. Trebaju napraviti bilješke, vođeni kratkim setom standardiziranih pitanja. Srećom, primjeri kažnjavanja učenika su

uglavnom rijetki, stoga bi se učenici trebali usuglasiti na koji slučaj će se usmjeriti.

Lekcija 1: Učenik u nevolji (studij slučaja)

Uvod (učenici sjede za stolovima koji su organizirani za grupni rad): Neki učenici izvještavaju o svojim istraživanjima o predmetu. Razred bi trebao odlučiti o slučaju koji bi željeli proučiti dublje (ako je moguće, slučaj iz neposredne društvene okoline, tako da učenici već razumiju kontekst i ne moraju učiti o tome).

Kršenje školskih pravila: ključna pitanja

1. Što se dogodilo?
2. Tko je uključen?
3. Je li bila određena kazna i koja kazna je bila dodijeljena?

Rasprava: Sada razred treba pokušati utvrditi problem koji je temelj istraživanog slučaja. Slučaj se neophodno povezuje sa školskim pravilima i interpretira se. Pretpostavimo, za potrebe demonstracije, slučaj je o učeniku koji je učestalo ujutro kasnio u školu, a nakon što su učitelji nekoliko puta s njime razgovarali, sad mu je dodijeljena dopunska nastava.

Učiteljica poziva učenike da iznesu svoje komentare (eventualno nakon prvog pisanja bilješki). Ovisno o slučaju, njihova se gledišta mogu razlikovati, ili se mogu složiti (primjerice, "bilo je sasvim ispravno učiniti nešto", ili "mislim da je ta kazna prilično nepravedna / previše teška").

Konačno, učitelj traži od učenika da sažmu komentare.

Sažeta poruka učitelja: ako se suočimo s takvim slučajem, vrlo često se pojave zahtjevna i kompleksna pitanja, koja trebaju biti detaljno ispitana kako bi se razumio slučaj u svim aspektima.

Učitelj daje svakom učeniku radni list koji uključuje pitanja o kojima su učenici već raspravljali i neka nova koja se usredotočuju na glavni problem i ulogu školskoga pravila. Radi se u grupama od četiri učenika

Studij slučaja: učenik u nevolji u našoj školi	
1. Što se dogodilo?	
2. Tko je otkrio ili prijavio slučaj?	
3. Tko je bio uključen?	
4. U čemu je problem? (Je li bilo potrebno da se zaštiti rad i život u školi?)	
5. Koje školsko pravilo se primjenjuje?	
6. Koja se kazna, ako ikoja, izrekla?	
7. Koji je učinak kazne bio na krivca i ostale učenike?	
8. ...	

Naravno, radni list može biti promijenjen ili dopunjeno na skupnoj raspravi, ako je potrebno.

Grupe izabiru glasnogovornika i eventualno daljnje uloge (mjeritelj vremena itd.). Zatim članovi grupe razgovaraju o slučaju i bilježe sve svoje ideje na listu papira. Konkretno, oni raspravljaju o pitanjima 4 i 7, jer se bave glavnim pitanjem o problemu.

U preostalom vremenu: Svaka grupa odlučuje o obliku i sadržaju njihovih odgovora na pitanja 4 i 7 kako bi izabrani glasnogovornik to predstavio razredu tijekom naredne lekcije.

Lekcija 2: Zašto škola ima pravila? (trajanje: lekcija i pol)

Prezentacije, zatim rasprava o zadnjem zadatku lekcije: glasnogovornik svake skupine predstavlja odgovore na pitanja 4 i 7. Nakon toga održava se rasprava.

Poticaj:

- U čemu se skupine slažu? U čemu se mišljenja razlikuju?
- Što mi se sviđa? S čim sam suglasan? Što me nije smetalo? Što držim neprihvatljivim? Zašto?

Općenito, nalaz učenika (uz podršku nastavnika) trebao bi biti: Svi uživamo osnovna ljudska i

građanska prava koja se također moraju poštovati u školi. Da bi se školi omogućilo poštovanje tih prava, moraju se stvoriti određeni uvjeti.

Učitelj ili učenik mogli bi sažeti ovu ideju kako slijedi: škola je mjesto gdje se mnogi ljudi, mladi i stari, upoznaju i rade zajedno. To mora biti organizirano, što zahtijeva pravila, kojih se svi u razredu trebaju pridržavati, uključujući i učitelja; na primjer, da lekcija treba započeti i završiti na vrijeme.

Uz to, škola je izravno odgovorna za neke od najznačajnijih prava djece: prije svega, pravo na obrazovanje.

Polazište i rasprava usmjerena na pravo na obrazovanje: Gdje je ovo pravo određeno?

Učitelj moderira raspravu dajući kratko obrazloženje o pravima djeteta i njihovo važnosti za život škole. Može se koristiti sljedeći radni list, koji se također može povećati npr. na flipchartu ili na projektoru:

Zašto škola ima svoja pravila?	
Prava djece i adolescenata (Konvencija 1989)	Koja pravila u našoj školi štite ova prava?
Članak 13: Sloboda izražavanja	
Članak 14: Sloboda govora, savjesti i vjere	
Članak 24: Zaštita zdravlja	
Članak 28: Pravo na obrazovanje, uključujući pristup visokom obrazovanju i mjerne da se osigura redovito pohađanje nastave	
Članak 31: Pravo djeteta na odmor i slobodno vrijeme	
Članak 33: Zaštita od opojnih droga	
Članak 37: Zaštita od okrutnog postupanja	

Polazište i rasprava o temi "Praćenje školskih pravila iz perspektive dječjih prava: zašto škola ima pravila?"

Učiteljica piše ovu temu na ploči: "Zašto škola ima pravila?" Učitelj distribuirala kopiju školskih ili razrednih pravila, olovku, komad papira za preklopnik (*flip chart*). Učiteljica zatim objašnjava zadatak:

- Formiraju se grupe od četiri učenika. Isprrva, svaki učenik radi samostalno. Pročitajte školska pravila. Pokušajte, gdje god je to moguće, uspostaviti veze između školskih pravila i prava djece.

- Potom radite kao tim. Razmijenite svoje ideje i pokušajte odlučiti o tome koja se pravila škole podudaraju s pravima djece. Zapišite svoje rezultate.
- Uzmite obrazac "Zašto škola ima pravila?" i povežite članke Konvencije o dječjim pravima s pravilima vaše škole ili vašeg razreda.
- Izaberite dva glasnogovornika da prezentiraju vaše rezultate u razredu.

Učenici predstavljaju svoje rezultate u razredu. Učitelj inzistira na jasnom rasuđivanju, kako u prezentaciji tako u bilo kojoj raspravi koja se može pojavit.

U zadnjih pet minuta lekcije, učitelj usmjerava pozornost razreda na temu lekcije i pitanje na ploči: Zašto škola ima pravila? (Očekuje se da će učenici sažeti rezultat lekcije u odgovorom kao što su: "Škola služi pravu svakog djeteta i adolescenta da se obrazuje" ili: "Postoje školska pravila koja osiguravaju da škola glatko i učinkovito ispuni svoju svrhu "itd.)

Kao zaključak ove lekcije mogu se dati zadaci:
Napišite sažetak onoga što ste naučili u nekoliko rečenica
a) na temu "(Škola) bez pravila ..." i
b) na pitanje "Zašto škola ima pravila?".

Zadatak 2 (domaća zadaća, koju treba kopirati kao radni list zasebno ili na poleđini prethodnog radnog lista):

Pravila kroz cijeli dan

Odaberite jedan dan u tjednu. Na ovaj dan napišite dnevnik i zabilježite sva pravila koja ste morali slijediti (čak i sva nepisana pravila).

Pogledajte sva pravila koja vam govore kako se morate ponašati ili što morate činiti, npr.

- kad ste kod kuće sa svojom obitelji;
- kad se susretnete s prijateljima;
- kad kupite nešto u trgovini;
- kad prolazite kroz grad;
- itd.

Razmislite o pravilima koja su zapisana kao formalna pravila i koja pravila postoje kao nepisana, neformalna pravila. Na primjer, školska pravila su formalna. Pravila koja nam govore kako se ponašati za stolom ili kad smo zajedno s našom obitelji ili prijateljima su neformalna.

Vrijeme	Pravilo	formalno/neformalno
...		
07.00		
08.00		
09.00		
10.00		
11.00		
12.00		
13.00		
14.00		
15.00		
16.00		
17.00		
18.00		
19.00		
20.00		
21.00		
22.00		
...		

Lekcija 3: Tko stvara pravila u životu?

Učiteljica traži od učenika da kao stručnjaci pročitaju primjere iz njihove zadaće (vidi gore), uključujući primjere formalnih i neformalnih pravila.

Učitelj tada odabire dva primjera i piše ih na ploči popunjavanjem tablice koja je pripremljena, npr.

Vrsta pravila	Sadržaj	Doneseno od ...	Provodi ga...
Formalno pravilo (na primjer, zakon):	Ne smiješ preći cestu kad je na semaforu crveno.		
Neformalno pravilo	Ne smiješ se podrignuti za stolom.		

Učitelji poziva učenike da iznesu svoje promišljanje u dva prazna stupca, kao i sankcije za koje smatraju da su potrebne u slučaju da se pravilo prekrši.

(Pravilo za promet - zapravo zakon - bit će prilično jednostavno: postavlja ga Ministarstvo prometa (nacrt) i Sabor (zakonodavstvo), čije provođenje nadzire policija i, ako je potrebno, sudovi (npr. novčanim kaznama).

Teža, ali možda i zanimljivija zbog rasprave, su nepisana pravila npr. *Ne podriguj se za stolom*; Sankcije u vezi toga su specifične s obzirom na obitelj i kulturu.

Učitelj bi trebao dati učenicima priliku da postupaju kao stručnjaci tražeći mnoge učenike da sudjeluju u plenarnoj raspravi. Zaključna informacija se potom upisuje u tablicu.

Učenici formiraju skupine od četiri ili pet učenika.
Zadatak:

Razmijenite primjere neformalnih pravila na svojim radnim listovima; saznajte kako se ova pravila primjenjuju i kako se sankcionira kršenja ovih pravila. Osim toga: Postoje li pravila, norme ili čak zakoni koji su specifični za spol?

Rezultati se sabiru u plenarnoj raspravi. Moguće točke za fokusiranje tijekom rasprave:

Upišite i rangirajte nepisana pravila koja vrijede među vršnjacima (uz primjere)

- Tko definira ili modificira nepisana pravila i sankcije u slučaju da se pravilo prekrši?
- nepisana pravila za spol
- Koje mogućnosti moramo definirati ili modificirati pravila? Kada i gdje to možemo reći?

Lekcija 4

Kome treba biti dopušteno da donosi zakone? (Pravila za donošenje zakona)

U uvodnom dijelu lekcije započinje se pregledom utvrđenih zaključaka i spoznaja u posljednjim lekcijama, u kojima su učenici razmatrali neformalna pravila i zakone. U ovoj lekciji približavamo se uvidu na to kako treba donijeti zakone.

Poticaj: Učitelj daje sljedeći "primjer" zakona (pisan ili projiciran na ploči):

1 Svi muškarci rođeni u travnju ne moraju plaćati poreze.

Rasprava: učenici mogu slobodno komunicirati, po potrebi ih se potiče s nekoliko otvorenih pitanja. Njihove se ideje mogu usredotočiti na točke kao što su:

- Ovaj zakon je nepravedan, jer krši načelo nediskriminacije.
- Diskriminira različite skupine (sve žene, ne samo žene rođene u travnju).
- služi interesima male skupine ljudi, naime muškaraca rođenih u travnju.
- Zakoni trebaju služiti za dobrobit svih. Zakoni koji ne služe dobrobiti svih trebaju biti sprječeni.
- Nepravedni zakoni uzrokuju sukob u zajednici i možda čak i uništavaju zajednicu.

Učenici formiraju skupine od četiri ili pet učenika.
Zadatak: Učenici trebaju raspraviti koja su pravila i načela nužna za zaštitu od nepoštenog zakonodavstva. Trebaju se usuglasiti o najviše tri ključna elementa za naknadnu prezentaciju.

Slijedi prezentacija, rasprava, uspoređivanje i zaključci.

Tko zapravo donosi zakone u našoj zemlji?
Prikupljanje prethodnih znanja učenika; sažeti unos / kratki prikaz učitelja.

Glavna pitanja: Ustav obuhvaća ljudska prava, uključujući načela jednakosti i osobne slobode. Sadrži i odjeljak koji definira tko može donositi zakone; u većini država to je tijelo predstavnika naroda (npr., narodnih zastupnika u Hrvatskom saboru) koji donose zakone većinom glasova.

Ti predstavnici moraju se kandidirati na izborima i stoga su podložni nadzoru građana. Zakoni se donose izravnim glasovanjem većine zastupnika.

Možda zaključna rasprava s pregledom onoga što je naučeno u ovoj nastavnoj cjelini s pogledom na budućnost života mladih osoba u društvu oblikovanom normama i zakonima.